

arteka

**Gordintasunean
trazatzen**

GEDAR

«Aitzitik, gure jarduna ez da gizarte kapitalistaren hutsuneak betetzean oinarritu behar, masa zabalak prozesu sozialista izendatzen dugun norabide horretan lerratzean baizik. Horrenbestez, antolakuntza bitartekoak eta militanteak ekoitzi behar ditugu. Antolakuntza formek egungo egoeraren eta prozesu sozialistaren garapenaren arteko bitartekaritza taktikoa egiteko funtzioa daukate, indar militanteen metaketa oinarri hartuta. Izan ere, argi eduki behar dugu proletalgo unibertsalaren arazoei erantzun iraunkor bat emateko bide bakarra klaserik gabeko jendartearen eraikitzean datzala, eta ez unean uneko aterabide partzialak ematean»

06

EDITORIALA

Arteka

Kontseiluak, teorian
eta praktikan

10

KOIUNTURA

Kolitzza

Kontseilu Sozialisten
artikulazioa eta
estrategia sozialista

22

ERREPORTAJEA

Martin Goitiandia eta Unai Ioldi

Pobreziaren hazkundera
eta nolakotasuna
Hego Euskal Herrian:
Mugimendu Sozialistaren
hipotesien baieztapena

42

ELKARRIZKETA

Arteka — Imanol Kañamares
eta Dani Askunze, Kontseilu
Sozialista Iruñerriako kideak

*«Belaunaldi arteko izaera
daukaten eskualde mailako
kontseiluak sortzeko
apustua egin dugu»*

52

ERREPORTAJEA

Arteka

Kontrol soziala. Zigor mailak,
eskubideen galera

Kontseiluak, teorian eta praktikan

EDITORIALA

Itxura latza dauka 2021. urteak. Hori bai, 2020an pandemiak ezustean harrapatu gintuen, eta aurren ezin horrela izan. Krisialdi ekonomiko ezin latzagoa ari gara bizitzen, eta are gordinagoa dena: mundu zahar bat ari da hiltzen gure muturren parean eta mundu berri bat jaiotzen. Krisialdi ekonomikoa, ekoizpen ziklo berria, kapitalismoaren azken astinduak... Era askotara izenda dezakegu bizi dugun egoera, baina zeintzuk dira momentuko erronkak komunistentzat? 2020. urtearen amaieran, Kontseilu Sozialistak aurkeztu ziren Euskal Herriko zenbait eskualdetan, sozialismoaren aldeko lerratze-lan ideologikoa egiteko, lanabes zehatzak eskaintzeko eta belaunaldiarteko lankidetzak sustatzeko helburuekin. Ondorengo testuan, kontseiluentzako zenbait erronka proposatuko ditugu 2021. urterako. Horretarako, dualtasun baten bitartez ardaztuko dugu testua, hain zuzen, erronka praktikoa eta teoriko/kontzeptualena. Izan ere, praktika behar-beharrezkoa da indar metaketa gauzatzeko eta esperientziak pilatzeko eta ordenatzeko; arazo praktikoko/estrategikoen nolakotasunaren kontzientziarik gabe, nekez ikus dezakegu zer den eta zer ez den beharrezkoa teoriaren garapenerako. Teoriak, berriz, arazo praktikoa askatzea ahalbidetzen digu, baita agerikoak ez diren zenbait arazo begiztatzea ere. Horrenbestez, Kontseilu Sozialistak gara daitezen, praktikoa zein teorikoa izango dira urteroko erronkak.

PRAKTIKAN

Testuinguru zehatzetan esku hartzea da errealitatean sustraia bota gura dituen edozein antolakunderen lehendabiziko betebeharra. Izan ere, indar-harremetan politikoak asko alda daitezke denbora gutxian. Edozein unetan sor daitezke norbere posizioa hobetzea ahalbidetzen duten egoerak, eta, era berean, konturatu orduko, dimentsio handiko arazoen aurrean egon gaitezke. Horregatik, gure jardun propiotik harago begiratu behar dugu beti, errealitateari aurre egiteko. Aldaketak neurri murriztaileetan, polizia-gehiegikeria kasuak, lan-kaleratzeak, greba deialdiak zein askotariko erasoak esku-hartze lerro izan behar dira kontseiluentzat, proletarioaren eguneroko bizitzarekin harremanetan jartzeko eta estrategiak masa zabalekin konektatzeko asmoa badute, behinik behin. Lan hori behar bezala gauzatzeko, beharrezkoa da militanteok testuinguru zehatzak modu egokian eta gure estrategiaren oinarriekin bat etorritik interpretatzeko behar beste gaitasun politiko eskuratzea, eta horrek esperientzia militantea metatzetik eta gaitasun teorikoen garapena batzetik eratorri behar du derrigorrez.

***Kontseilu Sozialistak
aurkeztu ziren Euskal
Herriko zenbait
eskualdetan, sozialismoaren
aldeko lerratze-lan
ideologikoa egiteko, lanabes
zehatzak eskaintzeko
eta belaunaldiarteko
lankidetzak sustatzeko
helburuekin***

***Beharrezkoa da militanteok
testuinguru zehatzak
modu egokian eta gure
estrategiaren oinarriekin
bat etorritik interpretatzeko
behar beste gaitasun
politiko eskuratzea,
eta horrek esperientzia
militantea metatzetik
eta gaitasun teorikoen
garapena batzetik eratorri
behar du derrigorrez***

*(...) premiazkoa da lanaren banaketa
intelektuala sistematizatzea: zein
noranzkotan ari da garatzen kapitalismoa?
Zein ezaugarri izango ditu mundu mailako
ekoizpen ziklo berriak? Zertaz ari gara
zehazki proletarizazio prozesuaz mintzo
garenean? Horiek guztiak, bizkor baina
modu zuzen batean erantzun beharreko
galderak dira guretzako*

Hala, ekinbide praktikoari bidea argitzeko, ikerketa teorikoaren erronka izan behar luke antolakuntza formen hobekuntza errazteak. Alderdi komunistaren teoriaren nahiz historiaren ezagutzan aurrerapausoak ematea, edo nazio auziaren definizioan sakontzen jarraitzea, besteak beste, premiazko eginbehar teorikoak dira

Proletalgoaren eguneroko bizitzako arazoei erantzungo dieten *lan erremintak* sortzea. Horretarako, hainbat elementu hartu behar ditugu kontuan: zein diren estatu administrazioko aparatuak, zein karitatezko entitateek osa ezin dituzten arazoak, eta zenbatekoa den eremu horien estrategikotasun maila, besteak beste. Aitzitik, gure jarduna ez da gizarte kapitalistaren hutsuneak betetzean oinarritu behar, masa zabalak prozesu sozialista izendatzen dugun norabide horretan lerratzean baizik. Horrenbestez, *antolakuntza bitartekoak eta militanteak* ekoitzi behar ditugu. *Antolakuntza formek* egungo egoeraren eta prozesu sozialistaren garapenaren arteko bitartekaritza taktikoa egiteko funtzioa daukate, indar militanteen metaketa oinarri hartuta. Izan ere, argi eduki behar dugu proletalgo unibertsalaren arazoei erantzun iraunkor bat emateko bide bakarra klaserik gabeko jendartea eraikitzean datzala, eta ez unean uneko aterabide partzialak ematean. *Militanteak ekoiztera* begira, diziplina eta konpromiso gradu ezberdinei tokia emango dien antolakuntza ereduak sortzea garrantzitsua da. Hala ere, helburuak ez luke izan behar egungo gauzen egoera behin eta berriz erreproduzitzea, ahalik eta militantzia arduratsu, aktibo eta parte-hartzaileena eratzea baizik.

TEORIAN

Testuinguruaren inguruko analisisan sakontzea. Antonio Negri Leninen inguruko liburu eder batean idatzi zuen modura, iraultzaile errusiarraren bertute nagusietako bat garapen kapitalistaren inguruko epe ertain-luzerako analisi zuzenak egitean

zetzan, joerak irakurtzean, horrekin proletalgoaren abagune estrategikoa pentsagarria izan zedin. Guretzat ere berebiziko garrantzia duen ariketa da honakoa, eta horretarako, premiazkoa da lanaren banaketa intelektuala sistematizatzea: zein noranzkotan ari da garatzen kapitalismoa? Zein ezaugarri izango ditu mundu mailako ekoizpen ziklo berriak? Zertaz ari gara zehazki proletarizazio prozesuaz mintzo garenean? Horiek guztiak, bizkor baina modu zuzen batean erantzun beharreko galderak dira guretzako.

Kontseilu Sozialista Iruñerriako bozeramaileek GEDAR Langile Kazetari eskainitako elkarrizketan adierazi dute kontseiluei esleitzen diotela, hain zuzen, denbora batera eskualdea baino eskala geografiko handiagoan antolatzeke helburua. Horretarako, orde, kontseiluen garapen praktikoa eta euren funtzioen inguruan sakontzea hartzen dituzte beharrezko baldintzatzat. Hala, ekinbide praktikoa-ri bidea argitzeko, ikerketa teorikoaren erronka izan behar luke antolakuntza formen hobekuntza errazteak. Alderdi komunistaren teoriaren nahiz historiaren ezagutzan aurrerapausoak ematea, edo nazio auziaren definizioan sakontzen jarraitzea, besteak beste, premiazko eginbehar teorikoak dira.

Araitzeko: orain arte esandakoarekin, kontseiluen garapen kuantitatibo eta kualitatibo baterako beharrezko elementuak zerrendatzen saiatu gara, modu orokorrean. Hori egingarri izan dadin, epe motzerako taktika eta pentsamendu estrategikoa uztartu behar ditugu, bata besteari tartea kendu gabe. Iraultzaileontzat pentsamendurik gabeko praktika ez baita inoiz aski izango, estrategikotasunik gabeko kritika izango ez den neurri berdinean. /

KOIUNTURA
Kolitza

KONTSEILU SOZIALISTEN ARTIKULAZIOA ETA ESTRATEGIA SOZIALISTA

10 – artea

Ziklo politiko bat amaitzear da. Bere azken etapa ezaugarritu du nazioarteko komunismoaren porrot progresiboak. *Historiaren amaiera* izan nahi zuen etapa bat izan da, non antagonismo sozialek lekua zuten politika burgesaren joko-esparruaren barruan, non boterean zegoen oligarkia finantzarioaren aurkako oposizio erreformista klasearteko bloke nazionalek ordezkatzeko zuten, klase ertainen eta burgesia nazionalaren aliantzaren adierazpen gisa. Nolanahi ere: alderdi politiko burgesak alderdi politiko burgesekin parez pare, beren interes partikularren arteko liskarrak

ebazten politika instituzional burgesaren, zuzenbide burgesaren eta nazioen arteko gerra inperialistaren bidez.

Proletalgoa, XX. mendearen bigarren erdian, klase minoritario bat izatera iritsi zen botere-zentro inperialistetan, non kontsumoaren eta eskubide zibilen burbuila bat sortu zen, alde batetik, Nazioarteko Iraultza Sozialistaren mehatxuagatik eta langile masen ideologizazio indartsuagatik; eta, bestetik, metaketa fordistaren eredu ekonomikoagatik nahiz horren osteko toyotismoagatik. Biek ala biek zuten zimendu, hain zuzen, inperialismoan eta masa-ekoizpenean oinarri-

tutako kontsumo gizartea.

Burgesiaren alderdien politika-dinamika horrek, non politika iraultzailea deuseztatuta geratzen zen, ez du gehiagorako ematen. Lehenik eta behin, oinarri ekonomikoa –irabazien metaketa, soldaten igoera ahalbide-tzen duen tasa batean–, lehertzen ari delako metaketaren krisi global larriarekin. Krisi horrek, kasurik onenean, metaketa-eredu berri bat ekarriko du, aurrekoa baino askoz bortitzagoa izango dena langile masentzat. Eta bigarrenik, ideologia iraultzailearen nazioarteko porrotak, nazioarteko finantzen aurrean ahuldu dituelako

Komunismoak, klaserik gabeko gizarte unibertsal baten programa historiko gisa, non gizateria osoaren ondare baitiren askatasun politikoa, ongizatea eta aberastasuna, inoiz baino gaurkotasun handiagoa du mehatxu larriek ezaugarritutako testuinguruan, zeinaren aurrean kokatu duen giza-arrasa kapitalismoak. Mehatxu horiek, gaur egun, honako hauek dira: gizarte-bizitzaren erabateko deshumanizazioa, ekosistemen suntsipen atzeraezina, gizarte-bazterketa eta atomizazio orokorra, gehiengoarentzako miseria materiala, populazioen aurkako erabateko gerra, eta biztanleriaren gehiengoaren gain “metatzaile” handien gutxiengo batek ezarritako menderatze politiko zapaltzailea

ez soilik proletalgoa, baizik eta langile klase guztiak, burgesia nazionalen zirkulu zabalak barne.

Gaur egun eta duela hamarkada batzuetatik, mende balde osoan, hazten eta hazten ari da proletalgoa –langileen artean dagoen klaserik baxuena, jabetza bakarra duena saltzeko eskura duen lan-indar hutsa–, eta ez dio ezertarako balio erreformismoaren dinamika instituzionalak. Kapitalaren ezkerreko alderdiak erretiratzeko ari dira nazioarteko finantza-oligarkiaren erasoaldiaren aurrean, iraungita dauden eskubideak gordetzeko programa kontserbadoreekin, aurreko zikloan lortutako ongizate-kotak eta askatasunak gordetzeko taktikarekin, baina inolako arrakastarik gabe. Soberan dago esatea erreformismoak porrot egin duela proletalgoa Estatuan *harrizko kide* gisa integratzeko saiakeran, baita boto-emaileen masa gisa ere, nahiz eta, neurri batean, lortu duen proletalgoa independentzia politiko orotatik urruntzea, masa-kultura proletario antipolitiko bat sortuz, Estatuaren aparatu ideologikoen bidez.

Nolanahi ere, agortuta dago erreformari jokoa ematen zion estatu burgesaren esparru politikoa. Masa-proletarizazioa geldiezin da, orain,

espeziearen biziraupenari egindako mehatxuek, historia modernoan sekula ikusi gabekoak, apainduta ageri den arren. Abiapuntu erradikalera itzultzeko ari dira antagonismoak: Iraultza Sozialista ala Basakeria.

Blokeo politiko burgesaz nekatuta, zeinak gure klaseari miseria morala, langabezia, pobrezia materiala, errepresioa eta kartzela, gaixotasunak, gizarte-bazterketa, gerrak eta heriotza besterik ez baitizkio ekarri, munduko hainbat lekutako gazte nukleo militante txikiak beren buruei galdezka hasi dira Nazioarteko Iraultza Sozialistaren programa historikoki berriro irekitzeaz. Gure ordua iristen ari da, maila guztietan armatu behar ditugu geure buruak datorkigun zereginari erantzuteko.

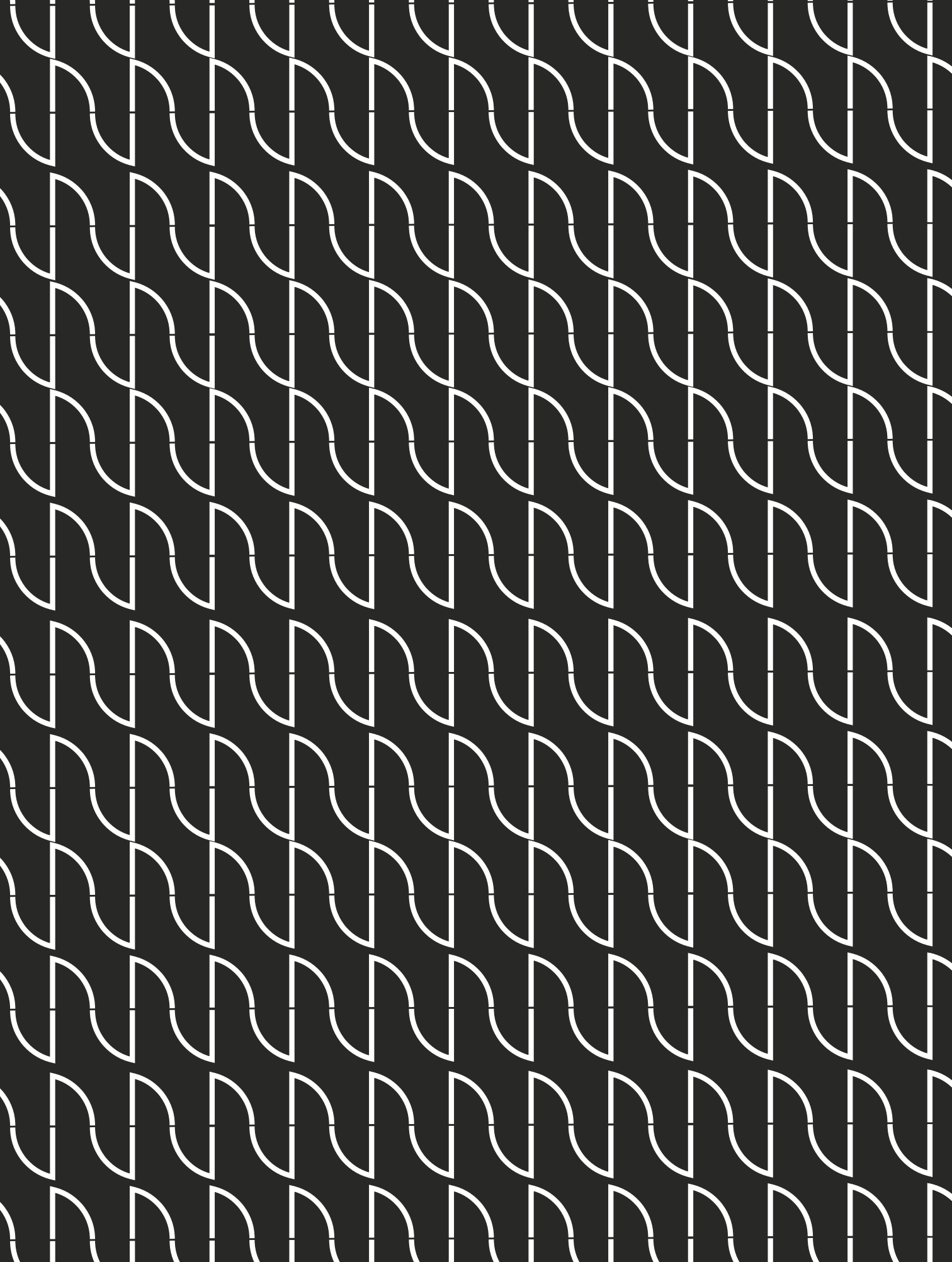
HAZKUNDE MUGAGABEA IZANGO DUTEN ALDERDI- ZELULAK SORTZEA

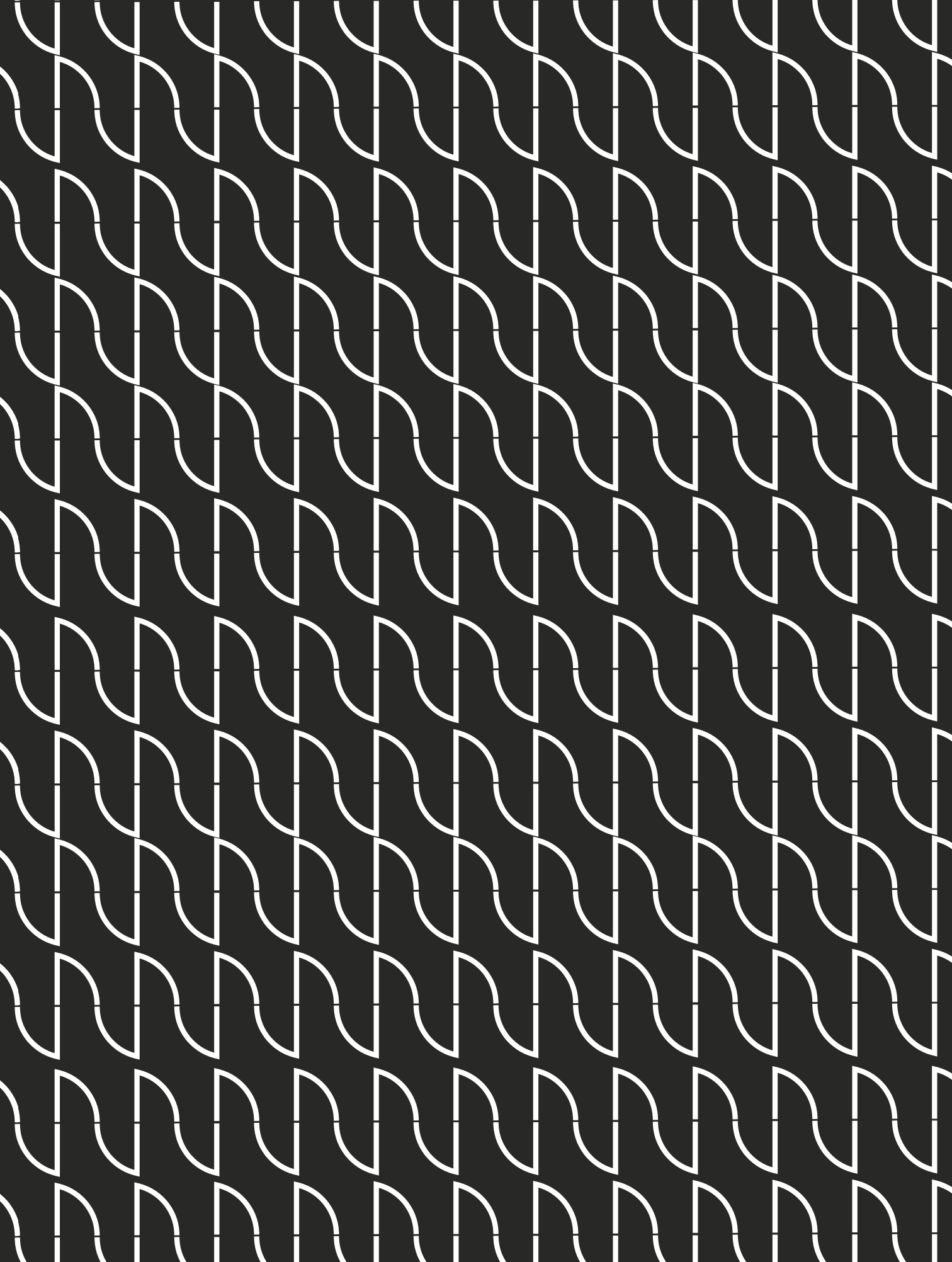
Gure zeregin garrantzitsuen epe laburrean, maila ideologikoan, nazioarteko eztabaida artikulatzea eta bultzatzea da, programa komunista iraultzailea berrosatzearen eta eguneratzearen alde. Eztabaida horrek, hain zuzen, bateratu egin behar luke klase borrokaren eta teoria marxista-

ren –zientziaren arlo guztietan– esperimentazio historikoaren onena.

Komunismoak, klaserik gabeko gizarte unibertsal baten programa historiko gisa, non gizateria osoaren ondare baitiren askatasun politikoa, ongizatea eta aberastasuna, inoiz baino gaurkotasun handiagoa du mehatxu larriek ezaugarritutako testuinguruan, zeinaren aurrean kokatu duen giza-arrasa kapitalismoak. Mehatxu horiek, gaur egun, honako hauek dira: gizarte-bizitzaren erabateko deshumanizazioa, ekosistemen suntsipen atzeraezina, gizarte-bazterketa eta atomizazio orokorra, gehiengoarentzako miseria materiala, populazioen aurkako erabateko gerra, eta biztanleriaren gehiengoaren gain *metatzaile* handien gutxiengo batek ezarritako menderatze politiko zapaltzailea.

Baina ezin gara asebate lan hori bere forma sinplean formulatuta, ezta mugimendu komunistaren nazioarteko eztabaida hori zeregin abstraktu bakar gisa kokatuta ere. Zeregin horren formulazio ideologiko hutsa, zehaztasun praktikorik gabe, motz geratzen da. Ataza zehaztu egin behar da, eztabaida hori praktika aurreratu egin behar du, eztabaidak gorpuztu egin behar du. Besteak beste, atze-

raezina da dinamismoa hartzen hasi diren militante komunista iraultzaileen sarea zabaltzea, zirkulu zentroki-deetan, eta hazkunde proportzionalarekin. Ehunka izatetik, milaka izatera igarotzea, milaka izatetik, dozenaka eta ehunka mila izatera igarotzea, milioika izatera, harik eta komunismoaren nazioarteko ehun iraultzailea, gorputz sozial iraultzailea, erabat berrosatu arte; izan ere, gorputz hori izango da, bermeekin, gizarte-ereduaren trantsizio historikoak eragiten dituen askotariko arazo guztiei konponbidea bilatzeko gai den eztabaida boteretsu eta benetakoa garatuko duena. Bere masa-dimentsioko proletario-tza iraultzaile hori izango da, hain zuzen, ezinbesteko eginbehar historiko honi arrakastaz ekingo diona: teoria iraultzailea eguneratzea eta prozesu sozialistari ofentsiba mailara jauzi egiteko bultzada berria ematea. Hori da gure belaunaldi-misioa, komunismoaren berreraketa ideologiko, politiko eta antolatzailea planeta osoan.

Hori esanda, gure herrialde txikian lur hartuta, Euskal Herriko Mugimendu Sozialistatik proposatzen ari gara eguneraketa-eredu bat, ehun komunista iraultzailearen hazkunde proportzionalan datzana, estrategia bateratu baina aldi berean anitz baten inguruan, belaunaldi bakoitzean, subjektibotasun zapaldu bakoitzean eta bizitza sozialaren eta ekoizpenaren eremu bakoitzean artikulatzeko gai izango dena, sozialismoaren esparru kontzeptuala borroka-gune bakoitzean hedatzeko gai izango dena. Hazkunde proportzionala, espazio sozial guztiak, belaunaldi guztiak eta zapalkuntza mota guztiak Iraultza Sozialistaren eta Erreakzioaren arteko klase-borrokarako espazio bihurtzeko potentzialarekin, egungo Mugimendu formaren estrategia mailaz maila garatzeko, Alderdi formatik igaroz ofentsibaren sintesi gisa, Estatu-Komuna formara heltzeraino, Proletariotzaren Diktadura Iraultzaile gisa.

Definitu berri ditudan espazio komunista iraultzailearen —aurreran-

tzean proletario iraultzailea— existentziaren hiru modalitate progresiboak antolaketa-eredu berekoak izango lirateke, mailaz maila hobetutako eta konplexu egindako eredu bat, agertokian aurrera egin ahala: antolaketaren eredu hori proletarioen demokrazia da. Demokrazia proletarioak bere adierazpen historikorik handiena izan du Kontseiluen ereduaren. Kontseilu horiek partaidetzazko organoak dira eta, aldi berean, proletario iraultzailearen boterearen arrazionaltasun finalistikoa maximizatzen dute. Beren artean modu zentralizatuan artikulatutako organoak dira, arazo orokorre konponbide bateratua emateko, osotasuna koordinatzeko, eta egoeraren arabera auzi garrantzitsuak erabakitze, non administrazioa kargu guztiak ezeztagarriak diren une oro.

Antolaketa-eredu horrek, estrategia iraultzailea garatzeko egitura formal gisa, kontseilu —botere proletarioaren administrazio-zelulak— sare unibertsal batean datza, bai bere Mugimendu forma oinarritzakoan, bai bere Alderdi forman —ofentsibarako erakunde zentrala, proletariotza iraultzailearen erakunde eta instituzio guztiak artikulatuko lituzkeena—, bai eta Estatu-Komunan ere, klase borrokaren maila goren gisa, mundu mailako klase arteko gerra zibilaren fase aurreratuaren berredizioa izango litzatekeena. Mendearen lehen erdian bizi izan zena bezalakoa.

Ordezkatzen duten boterearen ikuspegitik, Kontseilu Sozialistak dira proletariotza iraultzailearen organo betearazleak eta haren botere antolatua; eta ez, proletariotza osoaren organo deliberatzaile eta ahalmenik gabeak, parte-hartze fikziozkoa eta hutsa izatera irekita daudenak, bai eta erantzukizunik gabeko subjektu indibidualen ustezko eskubide batera irekita ere. Kontseiluen funtsezko araua ez da gizabanako abstraktuek beren iritzia etengabe emateko duten eskubidea; kontseilu horiek administratiboki antolatzen duten botere kolektiboaren izaera unibertsala baizik,

**[...] egungo
Mugimendu
formaren
estrategia
mailaz maila
garatzeko, Alderdi
formatik igaroz
ofentsibaren
sintesi gisa,
Estatu-Komuna
formara
heltzeraino,
Proletariotzaren
Diktadura
Iraultzaile gisa**

gizarte osoaren zerbitzura dagoen bostere kolektiboa; lan-taldeek, bitarteko kolektiboei eta kontseilu-sare osoak parte hartzen duten helburuei duten moduagatik, estrategia iraultzailearekin bat eginda. Hau da: Kontseiluak ez dira gizabanako abstraktuentzako eskubide-plataformak; gizabanakoek, militante zehatz gisa, gizabanako etiko gisa, guztiak desberdinak baitira, daukaten oinarritzako antolaketa-forma baizik, eta horiek ez dute parte hartzeko eskubiderik, betebeharrak baizik. Horrela, parte-hartzea jarduerak kua-litatibo bihurtzen da, eta ez egoen-trismoaren simulakro, parte-hartze eredu burges 'formalak' sustatu duen modura, auzoko asanblada ustez autogestionatutik –non bakoitzak berea defendatzen duen– hasi eta legebiltzar-rrera arte.

Erabakiak hartzeko ereduari dagokionez, kontseiluek elkarren osagarri diren bi ezaugarri dituzte: alde bate-tik, kide guztiek berdintasun errealean parte hartzea; eta, bestetik, ikuspun-tuen pisuaren arteko aldea, betiere kolektiboki neurtuta arrazionaltasun potentzialaren eta argudioaren maila-ren arabera, eta egokituta, hain zuzen, nazioarteko mugimendu komunistako gero eta sektore gehiagok partekatuta-ko estrategian zehaztutako erre-a-litatera eta helburu iraultzaileetara –horretarako, ezinbestekoa izango da aipatutako nazioarteko eztabaida zabala etengabe bultzatzea–.

Demokrazia gehiengoak eta gutxiengoak dira, baina ez nolana-hi-koak; osotasunarentzako onena dena aukeratzen duten gehiengoak eta gutxiengoak baizik. Demokrazia burgesak, zeina oinarrituta dagoen oro-korrean gizartetik aldentuta dauden alderdien arteko adostasunetan –gizartea ordezkatzeko dutela esan bai-na, finean, beren interes sektarioei erantzuten dietenak–, lehian dauden alderdi-eragileen interes partikula-rrak arabera eratzen ditu beti administrazio-erabakiak. Eztabaida par-lamentarioen helburua ez da, inondik inora, guztiontzako onena izango den

erabakia perfektionatzeko, bakoitzaren interes partikularrak neurri handi-goan edo txikiagoan inposatzea baizik. Enpresa-negoziaketen eredu-a da, gaur gaurkoz, alderdi burgesen arteko zein alderdien barruko korronte ezberdinen arteko elkarriketa ere-dua. Lehenik eta behin, eskura ditudan baliabide guztiekin zu zapaltzen saiatuko naiz eta, gero, lortutako in-dar-korrelazioaren arabera, ikusiko dugu ea pastelaren zein zatirekin geratzen den bakoitza. Haien helburuak beti klasistak eta partikularrak dire-lako gertatzen da hori. Helburu horiek, bereziki, lan-indarraren esplotazioa-ren aldamioetan daude oinarrituta, bai eta dinamika ekonomiko horrek ere-mu politikora jaurtitzen dituen emai-tzetan ere, banatu beharreko botere pribatu gisa.

Administrazio burgesak ez bezala, Kontseiluak parte-hartze unibertsaleko prozesu bat dira eta errotik izan behar dute, bai eta, aldi berean, denon intereserako kalitatezko erabaki-or-ganoak ere. Hori Kontseiluak militan-teek osatuta baino ezin da lortu, mili-tantzia ulertuta, hain zuzen, gizartean kualitatiboki parte hartzeko presta-kuntza etiko progresibo gisa, besteen bizitzak hobetzeko diziplinaz jarduten duen pertsona eredu gisa, boterea modu bateratuan biltzen duten erakunde sozial askeetan –ez estatu burgesaren

Ordezkatzen duten boterearen ikuspegitik, Kontseilu Sozialistak dira proletariotza iraultzailearen organo betearazleak eta haren botere antolatua; eta ez, proletariotza osoaren organo deliberatzaile eta ahalmenik gabeak, parte-hartze fikziozkoa eta hutsa izatera irekita daudenak, bai eta erantzukizunik gabeko subjektu indibidualen ustezko eskubide batera irekita ere

Azken batean, militante komunistak,
motibazio etikorik gabeko proletario
alienatuaren pertsona ereduari kontrajarrita,
parte hartzen duenean, ekarpena egitea
besterik ez du bilatu behar, eta ez
pertsonalki aprobetxatzea, antolakuntzaren
subjektibotasun burges batetik. Kontseilua,
Sozialismoaren –proletalgoaren botere
politikoa– administrazio-zelula gisa, soilik
militantzia komunistaren artikulaziotik
eraiki daiteke, kolektibitateari beren onena
eman nahi dioten gizabanakoen militantzia
komunistatik

administrazio politikoan bezala, zeina botere errearen eskola baita, zeinak botere eskuordetuen itxurazko banaketarekin funtzionatzen baitu, boterearen benetako iturria, ordea, nazioarteko finantza-zentraletan eta haien organoetan antidemokratikoe-tan dagoen bitartean-.

Azken batean, militante komunis-tak, motibazio etikorik gabeko proletario alienatuaren pertsona ereduari kontrajarrita, parte hartzen duenean, ekarpena egitea besterik ez du bilatu behar, eta ez pertsonalki aprobetxatzea, antolakuntzaren subjektibotasun burges batetik. Kontseilua, Sozialismoaren -proletalgoaren botere politikoa- administrazio-zelula gisa, soilik militantzia komunistaren artikulaziotik eraiki daiteke, kolektibitateari beren onena eman nahi dioten gizabanakoen militantzia komunistatik. Isilik egoten dakite baina baita, ekarpen on bat pentsatu dutenean, zorrozt hitz egiten ere; besteen ahalmenak beti positiboki baloratzen dakite; autokritika egiten dute sistematikoki; eta etengabe egiten dute borroka beren burua eta taldea hobetzeko, hain zuzen, lan diziplinatuaren, konpainia osasuntsuaren eta adiskidetasunaren bidez, bai eta beren giza ahalmenen etengabeko azterketaren eta hobekuntzaren bidez ere. Kontseilu Sozialistak administrazio-sistema entseatu behar du. Administrazio-sistema horrek, zelula gisa, gizartearen plangintza sozialista osatzen du Kontseiluen Estatu Sozialistan, edo Estatu-Komunan. Sistema hori erabat bideraezina da militante komunistaren pertsona eredu ez bada iristen nolabaiteko orokortze-mailara proletarioen artean.

Ikuspegi praktikoa batetik, Euskal Herriko egungo Mugimendu Sozialistaren Mugimendu Formaren garapen-mailan, fronteetako eta lurralde-eremuetako borroka koordinatuko dituen administrazio-lotura eratzen dute kontseiluek. Fronteetan baldintzak aldatzeko borroka taktikoko prozesu guztiek zera izan behar dute, aldi berean:

1. Borroka ideologikoko prozesuak, non teoria iraultzaileak posizioak arreratzat dituen eta ideologia iraultzailea hedatzen den masa proletarioen artean, eta

2. Hobekuntza-prozesuak, eta ez ordena kapitalistan proletalgoaren sektore txikiek dituzten berehalako baldintzei dagokienez, baizik eta, batez ere, proletalgo iraultzaileak eremu sozialaren gainean duen kontrol-proportzioari lotuta, hau da, burgesiaren alderdiak eremu horretan duen kontrol-mailaren aurkako borrokaz ari gara. Hori posible izateko, plan kontzeptual, dinamiko eta progresibo bat zehaztu behar da, gizarte-bizitzako esparru guztiak klaseen arteko borrokarako esparru politiko gisa birkontzeptualizatuko dituen, etorkizuneko Estatu Sozialista bat osatzeko kontzeptuen bidez, Gizarte Komunista baterako trantsizioa egin ahal izateko.

Adibide bat: unibertsitatean edo ikastetxeetan 'hobekuntzengatik' egiten diren borroka taktikoak Nazioarteko Hezkuntza Sozialistaren Espazio bat izateko planak zehaztutako norabide estrategikoan baino ez dira sustatu behar, proletariotza iraultzailearen kontrolpean, non hezkuntzaren lan-prozesuak erabat sozializatuko lirartekeen. Plan estrategikoak zehaztuko lukeen ortzi-muga horretara bidean, urrats bakoitza berehalako borroka taktikorako elementu bat izan daiteke.

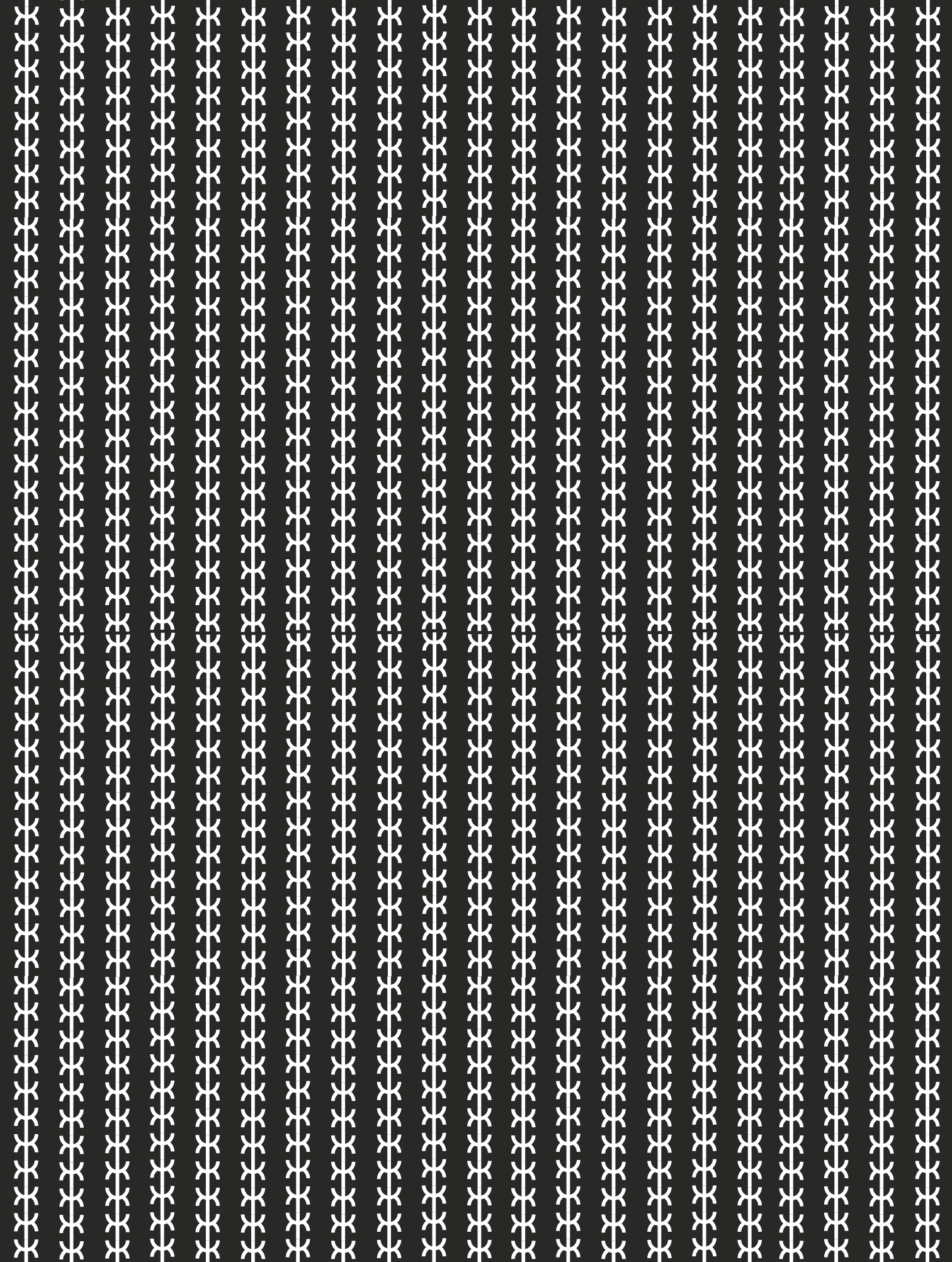
Berehalako hobekuntzak Nazioarteko Iraultza Sozialistarako erregaiak izan daitezke, baldin eta, alde batetik, proletariotza iraultzailea bada bere borrokaekin eta ideologia iraultzailearen hedapen-jarduerarekin gautzatzen dituen, eta, bestetik, proletariotza iraultzaileak garatzen diren eremuan duen kontrola areagotzeko balio badu, eta, beraz, proletariotza iraultzailearen gizarte-prozesuen kontrol orokorra eta botere sozialistaren antolaketa-esparrua areagotzen baditu.

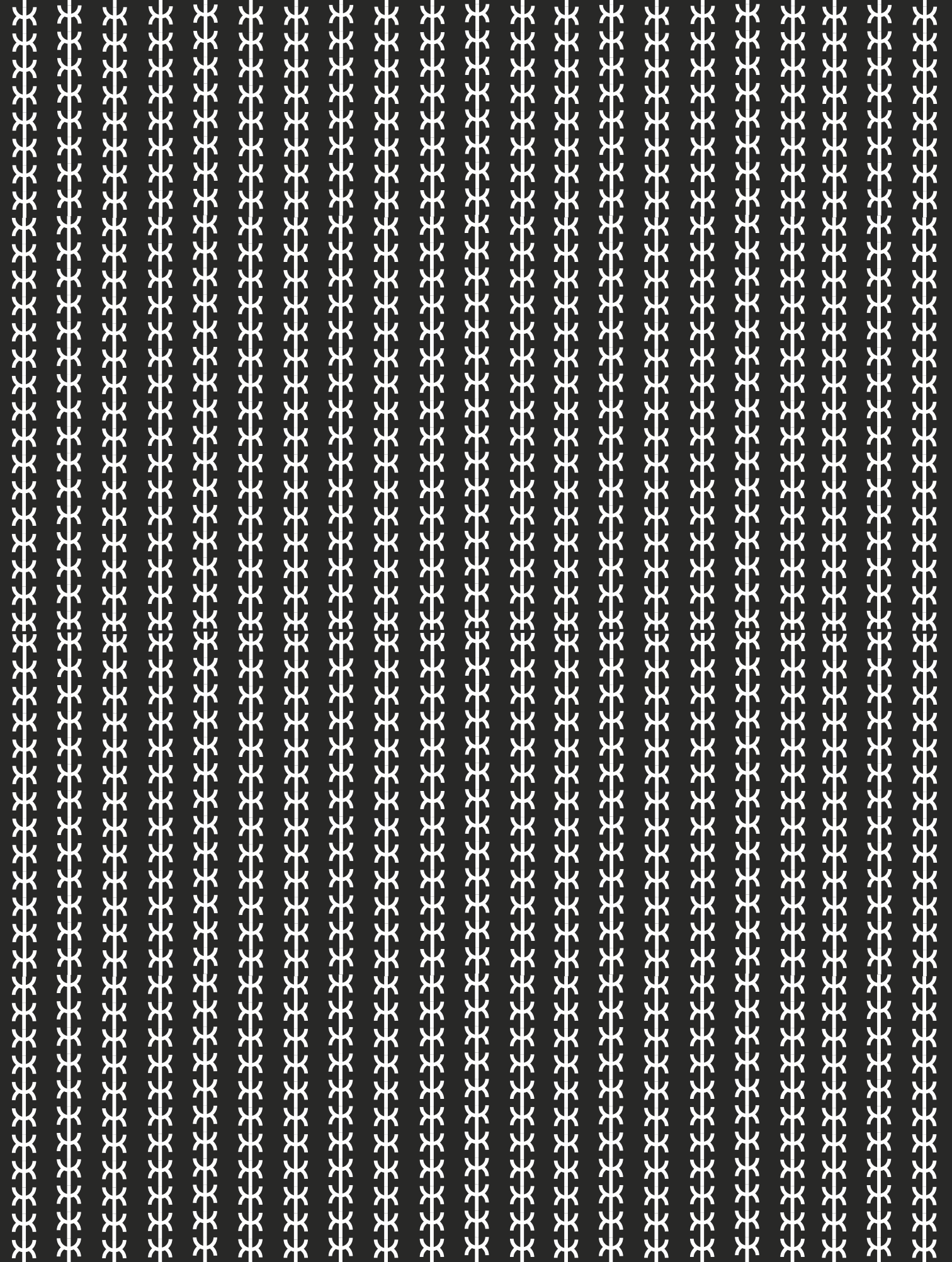
Azalpen labur gisa, uler bedi proletalgo iraultzaileat hartzen ari naitzela etengabe aldatzen ari den subjek-

Nolanahi ere, eta esan bezala, berehalako borroka proletalgo iraultzaile horren “estrategiaren uneen” zentzuan garatu behar dira soilik, Estatu Sozialistarekiko aurreratutako posizio gisa, non proletariotza iraultzaileak burgesiaren alderdiak baino kontrol maila handiagoa izango lukeen gizarte-prozesu orokorretan zein lurraldeetan

Laburbilduz, kontseiluak demokrazia proletarioaren administrazio-zelulak dira eta militante sare komunistaren hazkunde proportzionalerako fronte zein borroka zehatzak artikulatzeko, proletariotza iraultzaileak prozesu sozialak kontrolatzeko eremua pixkanaka zabaltzeko eta Alderdi Komunista mundu mailan berreratua izango den ofentsiba fase batean proletarioaren sektore ezberdinetan eta konpromiso maila ezberdinekin komunismoa gero eta gehiago nagusitzeko zeregin berehalakoa dute

tu historikoa, ideologia iraultzailean, kontzientzia historikoa, gaur arteko klase borrokaren historia osoa zeharkatzen duen subjektu sozial antolatua den aldetik, eta, kontzeptuaren ordenan, klase borrokaren etorkizuneko historia modu estrategikoan zeharkatzen jarraituko duena, hurrenez hurren mugimendu, alderdi edo estatu formatatik igaroz, bere zeregina bete arte.

Nolanahi ere, eta esan bezala, berehalako borroka proletalgo iraultzaile horren “estrategiaren uneen” zentzuan garatu behar dira soilik, Estatu Sozialistarekiko aurreratutako posizio gisa, non proletariotza iraultzaileak burgesiaren alderdiak baino kontrol maila handiagoa izango lukeen gizarte-prozesu orokorretan zein lurraldeetan. Prozesu horretarako, Masen Alderdi Komunista izango da bitartekari, talde proletario handiak militante sozialista bilakatzeko prozesuan sartuz. Prozesu estrategikoan, borroka zehatzak, bestalde, Botere Proletarioaren pixkanakako eraikuntza dira (hau da, formalki unibertsa la den irispidea duen botere soziala) hedatzen ari den botere sozialistaren antolaketa-esparruaren inguruko gizarte-esparru guztietan, proletariotza iraultzailea burgesiari gailendu ahal izateko.

Zer ordezkatzan dute, orduan, Kontseilu Sozialistek? Laburbilduz, kontseiluak demokrazia proletarioaren administrazio-zelulak dira eta militante sare komunistaren hazkundera proportzionalerako fronte zein borroka zehatzak artikulatzeko, proletariotza iraultzaileak prozesu sozialak kontrolatzeko eremua pixkanaka zabaltzeko eta Alderdi Komunista mundu mailan berreratua izango den ofentsiba fase batean proletalgoaren sektore ezberdinetan eta konpromiso maila ezberdinekin komunismoa gero eta gehiago nagusitzeko zeregin berehalakoa dute.

Fronteen lotura taktikoa eta Prozesu Sozialistarekiko lotura estrategikoa eta ideologikoa. Kontseilu Sozialista-

ren homogeneousotasunak eta sinpletasunak lurralde-artikulazio potentziala bermatzen du eskala handian, indar burgesen korrelazioek osatutako margina idealistarik gabe, prozesuaren une bakoitzean beharrezkoak diren maila eta eskalan, ikuspuntu sektorialetik (ekoizpenean, kalean, borroka-fronteetan) edo lurralde-ikuspuntutik (eskualde-, nazio- eta kontinente-mailan), Munduko Iraultza Sozialistarraino iritsi arte. Kontseiluaren administrazio-zelulak gero eta artikulazio handiagoranzko proiektzio kontzeptuala du hasieran, mugarik gabe xertatuz fronte berriak, militante sorta berriak, potentzia berriak eta lurralde berriak, nazioarteko eztabaidaren bidez aldatuz eta hobetuz. Hori da gaur egungo nazioarteko eztabaidari egiten diogun ekarpena, praktika gisa, antolaketa-esperientzia gisa, hori entsetutuko dugu, hori egiten ari gara.

Botere-lotura, alderdi-zelulak, urrats berri bat, ekimenari eutsiz, ilusioa antolatuz. /

ERREPORTAJEA

Pobreziaren hazkundera eta nolakotasuna Hego Euskal Herrian: Mugimendu Sozialistaren hipotesien baieztapena

Testua **Martin Goitiandia**
Unai Ioldi

Irudia **Aitor Arroyo**
Zoe Martikorena

«**P**obrezia eta askatasun eza ziklo ekonomiko berriak berrezarri duen bizi eredu proletarioaren ezaugarri nagusiak dira». Honela mintzo da Gazte Koordinadora Sozialista bizi dugun egoeraren inguruko irakurketan^[1]. Il-do berean ITAIaren urriaren 20ko irakurketak^[2], Ikasle Abertzalearen iraileko grebaren irakurketak^[3] edo GEDARreko editorialak^[4] Mugimendu Sozialistaren etorkizunerako oinarritzko hipotesietako bat argitzen digute: «Proletariotzak ez du bizi-aukera *aburgesaturik* eta ongizate estatuek ezin diote haren egiturazko kondizioari eragin; alabaina, kapitalak proletarizazio ofentsiba abiarazi du eta hitzartu litekeen klaseen arteko paktu-sozial berriak ez dio proletariotzaren existentzia miserableari aterabiderik eskainiko; argudio-komunista, beraz, menderaezina zaie sozialdemokratei. Bitartean proletarizazio prozesu hau aztertu eta taktikoki pentsa dezagun militanteok».

Burgesiak aberastasuna (plusbalioa) metatu behar du. Gaur egungo egoeran plusbalioa lortzeko arazoak ditu. Bere irabaziak urriagoak dira. Hau honela izanda, langile klaseak pobreagoa izan beharko du burgesiak aurrera egin dezan. Gaur egun bizi dugun pobretze horri deitzen zaio ofentsiba burgesa. Mugimendu Sozialista osoaren hipotesia da, beraz, bizi baldintzak are gehiago okertuko direla. Etorkizun beltz horretan hautu politikoa komunista soilik ikusten da irtenbide bakar gisa. Hipotesi hori zuzena dela frogatzeak berebiziko garrantzia du beraz. Jendeak etxebizitza bat lortzeko ezintasuna izango badu, hor egongo da politika egiteko aukera hain zuzen ere. Bizi dugun ofentsiba burgesaren eragin zehatza mugatzea beraz funtsezko ariketa da. Ariketa horretarako lehen hurbilpen bat da erreportaje hau; aipatu dugun oinarritzko hipotesiaren kontrastea.

Horretarako neurketa estatistikoa ofizialak erabiliko ditugu, errealitate enpirikoak berak hipotesia baieztatzen duela erakusteko. Horregatik aztertuko dugu Hego Euskal Herria muga admi-

nistratiboen arabera, honela emanda daudelako datuak. Era berean, bizi baldintzen okertzea epe ezberdinetan ematen den joera bat da. 2008-2018 periodoa erabiliko dugu guk, neurketa estatistikoak honela eginda egoteaz gain XX. mendeko Ongizate Estatuaren paradigmaren desegitea gehien azkartu den tarte delako. Honela epe luzeko zein motzeko distortsioak ekidingo ditugu, bai eta 2020ean pandemiaren ondorioz emandako bat-bateko aldaketak ere. Azken aldaketa hauek ez dute kapitalaren joera ezeztatzen, indartu egiten dute, baina oraindik datu gutxiegi ditugu behar bezala aztertzeko. Tira, analisiaren nondik norakoak azaldu ditugu. Orain, egin dezagun galdera nagusia: handitu al da pobrezia, Mugimendu Sozialistak dioen bezala?

POBREZIA ETA LAN INDARRA

Lehenik eta behin, nola definitu dezakegu gure hipotesiaren arabera handitzen ari den pobrezia hori? Dokumentu ofizialek darabilten definizioaren arabera: «elkarbizitza unitate batek oinarritzko beharritzei aurre egiteko diru-sarrera nahikoa ez izatearen egoera da pobrezia». Kontzeptu honetatik abiatuta zehatz-mehatz pobrezia izan ez arren gabezia material berberaren beste mailak definitu daitetzke, pobrezia maila ezberdinak alegia: «Ongizatearen ausentzia gizarte batean espero den bizi maila mantentzeko nahikoa diru sarrera ez izatearen egoera da»^[5]. Pobrezia maila ezberdin

Hau honela izanda, langile klaseak pobreagoa izan beharko du burgesiak aurrera egin dezan. Gaur egun bizi dugun pobretze horri deitzen zaio ofentsiba burgesa. Mugimendu Sozialista osoaren hipotesia da, beraz, bizi baldintzak are gehiago okertuko direla

hauek, funtsean, lan indarraren erre-produkzio defizitarioak dira; hau da, langileak bere lan indarra balio edo prezio baxuagoan saltzea^[6]. Nolanahi ere, gure hipotesia baieztatzeak honakoa inplikatzeko du: langile klaseak bere lana saltzearen truke gero eta merkantzia gutxiago^[7] eskuratzen dituela trukean.

Langileek merkantzia bat, produktu bat, ekoizten dutenean hura diru baten truke saltzen da. Lortutako diru hori kapitalistaren eta langilearen artean banatu behar da; soldata eta irabazien artean hain zuzen ere. Honelako

era sinplean azalduta, oinarritzko lege honek esan nahi du kapitalistak bere zatia handitu nahi badu langilearen zatia murriztu behar duela. Murrizketak hau erlatiboa izan daiteke; lortzen den dirua handitzen bada, hazkunde egoera batean adibidez, bai irabazia bai soldata handitu daitezke nahiz eta erlatiboki etekinen zatia gehiago handitu. Hazkunde handiko egoera batean beraz langile klasearen zati baten egoera hobetu daiteke, pobreziatik urrundu, langile aristokrazia deiturikoaren kasuan bezala. Baina horretarako baldintza historiko oso zehatzak behar dira. Ohi-

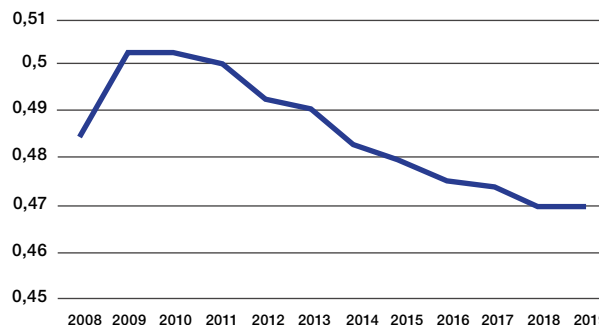
koagoak dira hazkundera amaitzen edo moteltzen diren uneetan etekinaren zatia mantentzen saiatzea soldatak jaitsiz^[8].

Esandakoa erraz laburtu dezakegu. Demagun toki eta une bateko langile klasearen batz besteko bizi-baldintzak kontsumo saski batekin definitzen ditugula (etxebizitza, elikadura, jantziak, aisialdia...). Denboran zehar merkantzia gehiago kontsumitu ditzaketela baieztatu dezakegu, baina hau aberastasunaren^[9] zati handiago bat jasotzeagatik baino merkantzia horien kostua denboran zehar murrizten doalako da. Hau da, errealitatean kapitalista da etekinak handitu dituen^[10]. Aldiz, salmentak diru gutxiago ematen duenean etekinak mantendu edo gutxiago murriztu ahal izateko soldatak murriztu behar dira. Krisi garaiak deiturikoetan murrizketa hauek kolpetik egin behar izaten dira. Honek inplikatzeko du langile klasearen estratu ezberdinak pobretu egiten direla, bere erreprodukzioa ohiko mailaren azpitik kokatzen dela. Aipatu dugun kontsumo saski hori beraz ez da betetzen (etxebizitzan, elikaduran, jantzietan... eraginez)^[11]. Baina, nola ematen da pobretze prozesu hau gure inguruan, zehazki? Zein behaketa edo datuk eraman gaitzake pobretze hau frogatzera?

ARABA, BIZKAIA ETA GIPUZKOA

Joera orokorrena, beti martxan dagoena, pobretze erlatiboarena da: lehen aipatu dugun bezala, indar produktiboak eta ekoiztutako merkantzia kopurua (aberastasuna) handitzen doaz une oro ekoizpen kapitalistan; hau da, lan indarraren produktibitatea hazten doa. Baina langile klaseak gaitasun material handiagoa izan arren (merkantzia gehiago kontsumitzeko aukera) aberastasun osoaren proportzioa gero eta txikiagoa du. Hau ez da epe laburrean nabaritzen, erlatiboki pobretu arren bizi kalitatea handitu daitekeelako. Hala ere honek frogatzen du langile klasea pobretzen doala bere baldintza materialak hobetu arren^[12].

A grafikoa: Soldatapekoen ordainsarien proportzioa (kotizazioak barne) merkatuko prezioetan neurtutako BPG-arekiko (%)

Iturria: Grafiko propioa, EUSTATen datuetan oinarriturik^[13]

Hau da, langile bakoitzak ekoiztutako produktua igotzen doa denboran zehar (beren produktibitatea handitzen doa beraz, zehazki %47 bat 1995etik 2018ra^[14] adibidez) baina ikusi dugun bezala beren parte hartzea hazten doan aberastasun sozial horretan gero eta txikiagoa da^[15]. A grafikoa aztertzen dugun periodoa soilik ikusten da, baina hau joera historikoa da kapitalismoan. Estatu mailan adibidez 2017an soldatak BPGaren %47,3raino jaitsi ziren; 1989ko maila berbera alegia. Zergatik ezin du produktuaren zati handiago bat hartu langile klaseak bere egoera hobetzeko? Honi erantzuteko azken hiru urteetan adibidez patronalak eta sindikatuek elkarri botatzen diote errua^[16] adostasunetara ez iristeagatik, baina azken hiru urtetan emandako soldataren pisuaren galera kapitalak bere boterea berreskuratzearen fruitu da, ez negoziazio kontua. Kapitalistak plusbalio falta duenean (2008an adibidez) langile klasearen zatia azkarrago murriztu behar du. Hori egitean bere erreprodukzio normalera iristen ez den lan indar kopurua handitzen da (pobrezia bera edo ongizate ausentzia adibidez handitzen dira). Hain zuzen ere hau izan da guk aztertzen dugun periodoan (2008-2018/20) gertatutakoa. Hazkundera langile klasearen egoera hobetzera ez bideratzetik haratago, krisiak birmoldatze bat eskatu du plus-

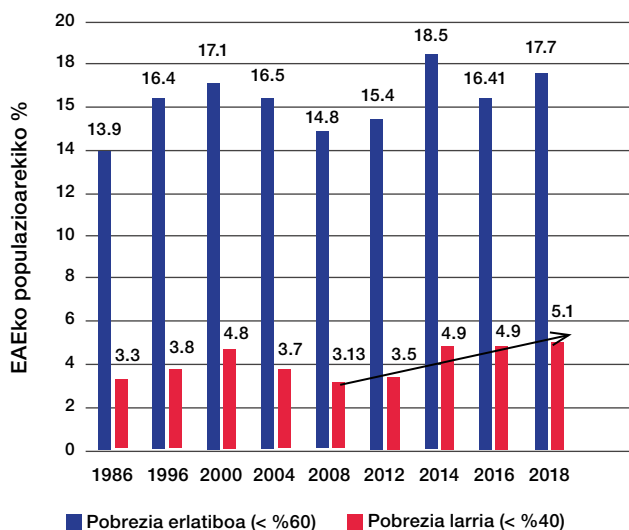
Krisi garaiak deiturikoetan murrizketa hauek kolpetik egin behar izaten dira. Honek inplikatzeko du langile klasearen estratu ezberdinak pobretu egiten direla, bere erreprodukzioa ohiko mailaren azpitik kokatzen dela

balioa handitzeko.

Ikerketa gehienetan, pobretzea eman den ala ez neurtzeko ohikoena errentaren garapena aztertzen hastea da^[17]. Eurostat EB mailako estatistika institutu erreferenteak normalean errenta mailen medianaren^[18] %60tik beherakoak pobrezia erlatibo gisa hartzen ditu eta %40tik beherakoak pobrezia grabe gisa. Hau horrela izanik, 2008-2018 periodoan pobrezia erlatiboa %20,2 handitu da (318.161tik 382.316 pertsonara) eta grabea aldiz %64,9 (66.540tik 109.735ra). B grafikoan pobrezia talde bakoitzaren pisu demografikoaren garapen historikoa aztertuz (1986tik) azken urteetan errenta maila baxuko talde hauetan emandako hazkundea (populazioarekiko ere) nabarmena dela antzeman dezakegu.

Pobreziaren igoera bere aurpegi gordinena izan arren, proletarizazioa

B grafikoa: Errenta baxuko taldeen pisu demografikoa (%)

Iturria: Grafiko propioa, EDSStik ateratako EUSTATen datuetan oinarriturik

Zentro inperialistako gune «aberats» batean populazioaren erdia ere etxe baten jabe izateko ezintasuna paradoxikoa da, dudarik gabe. Ikuspuntu zabalago batetik aztertuta etxebizitzak gure inguruko pobreziaren karakterizazioan duen pisu erraldoiaz jabetu gaitezke. Izan ere, gehien hazi diren lau arazoetatik hiruk lotura dute, hein handiago edo txikiagoan, etxebizitzarekin: bahiturak, atzerapenak eta jabetzen salmentak

eta ofentsiba burgesa klase estratu ezberdinen bizi-baldintzen okertzean ematen da. Hau aztertzeko errenta baxueneko populazioa handitu dela baieztatzeaz gain errentaren banaketaren medianatik gertu dauden taldeak murriztu direla ere argitu behar dugu; «aberatsak» eta «pobreak» areagotu direla, erdi-mailako errenten murrizketarekin, nolabait esateko. Disparekotasuna (desigualdad) neurtzeko Gini indizea erabili ohi da^[19]. Indize honek abiatuta. EAEk diru sarreraren disparekotasunaren hazkundera bizi izan du 2008-2018 periodoan. 2012 urtetik aurrera bereziki, disparekotasunaren hazkundera joera izan da, 2018an periodoaren hasieran baino puntu eta erdi handiago izanik indizea (ehunekotan). C grafikoa dugu urteroko garapena.

Gini indizeak errentaren banaketa polarizatu dela soilik esaten digu, baina ez zehazki nola banatzen den. Proletariotzaren lerroak langile aristokraziaren deskonposizioarekin hazten ari direla ikusteko gutxienez populazioaren banaketa errentaren tarte (dezil edo pertzentil) bakoitzean nola aldatzen den aztertu beharko genuke, eta hori errentan soilik oinarrituz. Honek erreportaje honen mugak gainditzen ditu, baina hala ere Gini indizeak errentaren disparekotasunaren hazkunde bat nabarmentzeko balio digu. Orain arteko errentaren analisia bizi baldintzen okertzearen ohiko oinarritzko azalpena da.

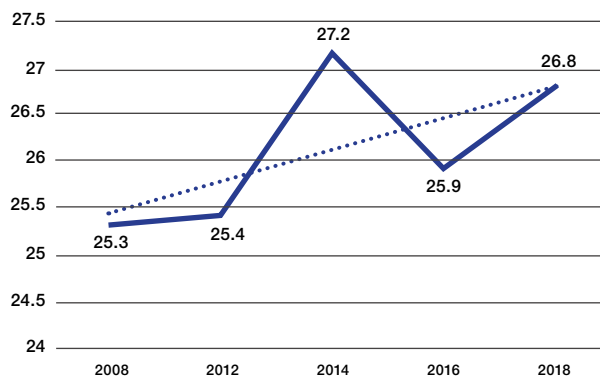
Proletarizazioa eta krisi kapitalista, hala ere, dimentsio anitzeko fenomenoak dira. Errentatik haratago, langile klasearen bizi esparru guztietan ema-

ten da miseria eta pobretzea. Izan ere, hemen nabarmendu ditzakegu behaketa enpiriko hutsaren mugak. Gorago aipatu dugu pobrezia eta disparekotasunaren hazkundera objektiboki erakustea dela analisi honen helburua hori delako Mugimendu Sozialistak darabilen hipotesia. Hala ere, ezin da proletarizazioa eta langile klasearen pauperizazioa errenta edo beste aldagai isolatu baten aldaketan soilik frogatu, kapitalak bizi-tzako esparru ia denak kontrolatzen dituelako, eta beraz bere plusbalioa handitzeko beharrak dimentsio guztietan eragiten duelako. Are gehiago, errenta (nominalki zein errealki) hazten den testuinguru batean ere langile klasearen baldintza materialak okertu daitezke. Baldintza hauei lotutako bestelako

behaketa enpirikoekin osatu beharko dugu, beraz, analisia.

Errentaren behaketen mugak nabarmentzeko berehalako bidea ondarean (aurrezkietan, jabetzan dituzten higiezinetan...) zentralatzea da, egungo ofentsiba burgesean langile klaseak asko galdu baitu aspektu honetan^[21]. Aurrezki gabe bizi diren familien proportzioa 2018an 2004ko mailaraino igo izana (%33 inguru) ondarearen murrizketaren ondorio zuzena da adibidez, beren eguneroko diru-sarrerarekin egin behar dutelako aurrera. 1996-2008 tartean etengabe handitu ostean, EAEko ondare estimatu osoa %12,8 murriztu da 2008-2018 tartean; frogatu nahi dugun pobretzea nabarmenduz. Are gehiago, pertsonako ondarea (per capita) %13,1

C grafikoa: Gini indizearen baloreak (ehuneko eskalan) EAE

Iturria: Grafikoa propioa ISEAKetik^[20] ateratako EUSTATen datuetatik

D grafikoa: Gabezien adierazleen garapena 2008-2018 tartean (gabezia duten familia kopuruaren hazkundea ehunekotan)

Iturria: Grafikoa propioa, EDSStik ateratako datuekin^[29]

murritzitu da. Hala ere hemen ere behaketa enpiriko hauen eta klase estratuetan emandako aldaketen arteko amildegia nabarmendu behar da. 2008-2012 tarteko ondarearen jaitziera adibidez etxebizitzaren prezioaren jaitzierarekin lotu izan da. 2012-2014 urteetan aldiz bestelako ondasunen depreziazioak eragin du ondarean, baina horien prezioek gora egin dute 2014-2018 tartean. Azkenik 2016-2018ko ondarearen jaitziera aztertuta aurrezkiek izan duten pisua ikus dezakegu, hauek %19 baino gehiago jaitsi izatearen ondorioz uleretzen baitugu ondarea murritzitu izana. Periodoaren arabera elementu batzuek besteek baino galera handiagoak izan arren (horren urte gutxitan zaila baita joerak argi ikustea) 2008-2018 periodoan errentan pobrezia eta disparekotasunaren hazkundea ikusi dugun bezala epe luzeagoko perspektiban ere joera berbera baieztatu dezakegu, ondarean alegia^[22].

Orduan, orokorrean ondarea eta errenta murritzitu dira. Gainera aberastasunaren banaketa ere polarizatu egin da ikusi dugun bezala, disparekotasuna areagotuz. Ze ondorio ditu baina, egoera honek? Pauperizazioaren joeraren zantzuak aurkitu baditugu, nola bizi da pobrezia hori EAEn? Pobretzeari (ez

pobrezia) lotutako arazo nagusiak jasaten dituzten populazioak aztertuz, D grafikoa 2008-2018 tartean pisu handiena hartu dituzten arazoak alderatu ditzakegu.

Bestelako datuekin osatuz, EAEko pobrezia era oso zehatz batean ezagarritu dezakegu. Izan ere, grafikoa adierazten diren hazkunde erraldoiak nabarmendu egiten dira bizi baldintzen okertzeari lotutako beste arazoen garapena aztertuta. Ohiko ikuspegi batetik elikadura arazoak adibidez gehiago lotu izan dira pobreziarekin. 2008-2018 periodo berebean elikadura arazo larriak %40 bat murritzitu dira eta oso larriak %15. Honek ez ditu frogatzen saiatzeko ari garen pauperizazio eta proletarizazioaren hipotesiak ukatzen, baina prozesu horiek EAE bezalako lurralde batean dituen ondorioak akotatzeko laguntzen digu. Aldiz, etxebizitzaren auzia ofentsiba burgesaren jo puntu bihurtu dela egiaztatu dezakegu. Hau ere baldintza zehatzeko ondorio da (krisia higiezinaren burbuila bati lotuta eman izana 2008an, etxebizitzaren prezioa bereziki altua izatea lurralde honetan...), baina etxebizitzarena auzi determinantea dela ikus dezakegu langile klasearen bizi baldintzetan.

D grafikoa adierazitako ehunekoa

altuen haritik etxebizitzaren gastua duten familia kopuru handia aurkitzen dugu. Erabat amortizatua ez dagoen jabetzan (hipoteka adibidez) edo alokairuan bizi den populazioaren proportzioa handitzeak errenta baxuen egoeratik haratago orain arte egonkortasun bat izan duen langile klasearen estratuaren desegitea erakusten digu (jada etxebizitza baten jabe egiteko gai ez dena, alegia). Izan ere, 1986-1996 tartean talde hau %31,2tik %23,5 batera jaitsi ondoren ordudun etengabe hazi da 2014an %47,6 batera iritsi arte. Zentro inperialistako gune «aberats» batean populazioaren erdia ere etxe baten jabe izateko ezintasuna paradigmatikoa da, dudarik gabe. Are adierazgarriagoa da proletarizazioa kontuan hartzen badugu proportzioa hau 2004-ean %34koa besterik ez zela.

D grafikoa ikuspuntu zabalago batekin aztertuta etxebizitzaren gure inguruko pobreziaaren karakterizazioan duen pisu erraldoiaz jabetu gaitezke. Izan ere, gehien hazi diren lau arazoetatik hiruk lotura dute, hein handiago edo txikiagoan, etxebizitzarekin: bahiturak, atzerapenak eta jabetzen salmentak. Honekin batera, pobreziarekin gehien hazi den beste aspektua ere etxebizitzaren kokatzen da: pobrezia energetikoarena. Tenperatura egokia izateko ezintasuna %125,5 hazteak ideia orokorra ematen digu. Honek esan nahi du pobretzearen adierazle nagusia etxebizitzaren arazoa bada honekin batera langileria gehien zigortu duen beste arazoa etxebizitzaren kalitateari lotuta doala; pobrezia energetikoari hain zuzen ere. Zentzu honetan, eta beharrezko horniduren prezioen igoerek istorio luzea dutenez, oinarrizko bizi-kalitatearen arazo hau etxebizitzaren bidez neurtuko dugu. Izan ere etxebizitzaren kalitateari dagokion neurgailuen artean gehien hazi dena hezetetasunarena da. Pobrezia energetikoarekin korrelazio zuzena duen aldagai hau era jarraituan hazi da 2008tik, urte horretako %7,7 batetik 2018an %14,2 arte. Etxebizitzaren prezio altuak bizigarritasun baldintzak malgutza eraman ditu maizterrak, 10

ETENSADOS

RISK?

DERECHO
AL
TRABAJO

urtetan hezetasun kasuak ia bikoiztera iritsiz.

Pobreziaren hazkundera mila faktore ezberdinetan xehatu daiteke; etxebizitzatik haratago elikadura, hezkuntza, osasuna, aisialdia eta abar luze bat aztertu genezake. Zenbat eta gehiago xehatu, orduan eta zehatzago ezagutuko genuke frogatu nahi dugun fenomeno hau. Hala ere, faktore nagusietara mugatuko gara, gure pobreziaren hazkundera frogatzeko nahikoa direlakoan. Orain arte azaldutako pobreziaren sintomek eragiten duten zaugarritasun egoera orain arteko bizi-eredua mantentzeko bat-bateko ezintasunean nabaritzen da. Honela, ohiko bizi-baldintzak finantzatzeko ezintasuna familien ekonomia defizitario batean ikusten da. Urtebetez ohiko gastuari aurre egiteko aurrezki nahikoa ez duten pertsonen ehunekoa argigarria da zentzu honean, 2018an %48,4 zifra izugarri iritsi baitzen.

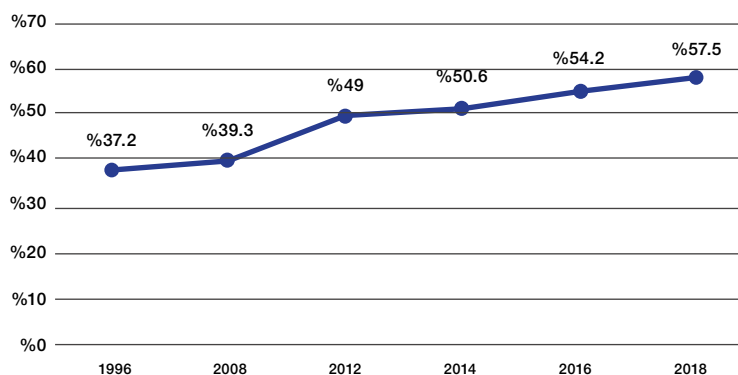
Oraindik inork pentsa lezake, egunerokotasunaren ebidentzia ororen aurka, aurrezki falta hau aurreikuspen falta edo xahutzearen ondorio dela. Kontsumoaren jaitsierak, alabaina, tesi hau gezurtatuko luke frogatu nahi dugun pobretzea baieztatzen duen bitartean. Epe laburreko kontsumoan eragiten duten faktore kopuru handiak gora-behera handiak sortzen ditu, baina epe luzeko kontsumoa bizi-baldintzen adierazle aproposa izan daiteke askotan. Higiezinaren kontsumoa epe luzeko kontsumo honen adibide argia litzake, baina Espainiako Estatuaren merkatu honek distortsio bereziak ditu, ikusi dugun bezala. Horren orde, familien arteko aldea erakusten duen aldagaia auto bat izateko aukera da. Zehazki, 10 urtetik beherako autoen kontsumoa epe luzeko kontsumo gaitasunaren ohiko elementua da. Oinarriko ondasuna ez dela eman dezakeen arren, oso ohikoa zen langile aristokraziako familien artean 2008a arte. E grafikoak erakusten duen bezala, 2008-2018 periodoan kontsumo honen ez-ohiko beherakada ematen da, proletarizazioak gutxi batzuei utzi die beraz

epe luzeko kontsumorako gaitasuna.

Lehen esan bezala, nahi beste sakondu daiteke pobretze prozesuaren analisi hau, baina marko orokor bat irudikatu dugu honezkero. 2008tik pobrezia eta disparekotasuna nabarmen hazi dira, beren enplegua galdu zuen jende guztiagatik bereziki. Hazkundera 2014ean berreskuratu zenez, tarteko epean langabe poltsa handiak osatu ziren (2015eko lehen hiruhilekoan jo zuen goia, %17ko langabeziarekin^[24]). Urte luzez mantendu zen populazio langabe honek zegozkion kontribuzio-mailako langabezia-prestazioak agortu zituen, bestelako laguntzen menpe geratuz. Hain zuzen ere 2014-2016 tartean ematen da Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta (DBE, RGI gazteleraz) jasotzen duen populazioaren maximoa, 65.000 eta 65.500 artean mantenduz urte horietako maiatzean, berriro jaitسي eta 2018ko maiatzean 58.000 inguruan kokatu arte^[25]. Laguntza hauek dira pobreziaren hazkundera arindu dutenak, EAEn pobrezia zentzu hertsian (lan indarraren erreprodukzioa ohiko mailaren azpitik kokatzea) Estatu mailakoaren (%26) edo baita Eurozonakoaren (%22) azpitik kokatuz %18 batean. 1989tik indarrean dagoen laguntza honek EAEko kapital metaketa bereziki handia birbanatu du, krisian sortutako

Honek esan nahi du pobretzearen adierazle nagusia etxebizitzaren arazoa bada honekin batera langileria gehien zigortu duen beste arazoa etxebizitzaren kalitateari lotuta doala; pobrezia energetikoari zehazki

E grafikoak: 10 urtetik beherako autora sarbidea ez duten familietako kide diren pertsonen proportzioa

Iturria: Grafiko propioa, EDSS-ENStik ateratako datuekin

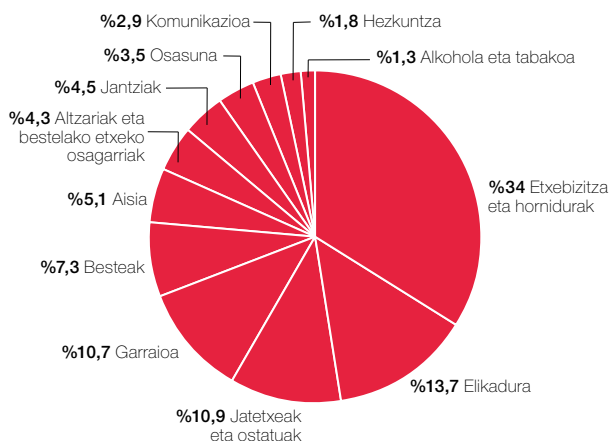
miseria nagusiki langile aristokraziaren deskonposizioa mugatuz. Honi Espainiako higiezinaren merkatuko burbuila gehituta pobreziaren gorakada etxebizitzari lotuta ezaugarritu dezakegu, lehen mailako beste behar batzuei lotu beharrean (elikadura, jantziak...). Finen, langile klasearen goi-estratuen murrizteak pobrezia moderatu bateko kapa berri bat elikatu du, errentaren zati handiena oinarritzko behar batzuetan gastatzera behartua dagoena eta bere soldatapeko lanera bereziki lotzen duena, lan eskaintza urria eta prekarioa den garai batean. F grafikoa errentaren erabilera hau erakusten digu.

NAFARROA

Nafarroako Foru Erkidegoak baldintza objektibo ezberdinen poderioz, antzekotasun handiak ditu EA Erekin. Ez du zentzu handirik beraz testuinguruaz egin dugun gerturapen orokorra errepikatzea. Horren ordez antzekotasunak adierazi eta ezberdintasunetan zentratzen saiatuko gara, pobretze prozesu nafarra karakterizatzen saiatzeko leerro orokorretan. Antzekotasun hauek banan-banan frogatu beharrean horiek guztiak lotzen dituen faktorerera mugatuko gara: enplegua. Izan ere, langabeziaren hazkundera gogorak eta ondorengo berreskurapen geldoan sortutako klase estratu zabalen egoera prekarioa Estatu osoko lan-merkatuaren fenomeno da. G grafikoa erakusten duen bezala hori komunean dute, eta horrek gainerako aspektuetako antzekotasuna azaltzen du hein handi batean.

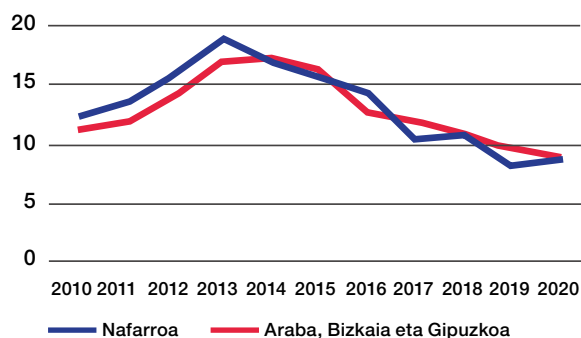
Langabezia altua eta sostengatua izateak beraz diru-sarreraren agorpena eta gabezia jakin batzuen orokortzea eragingo luke Nafarroan ere, EAEn ikusi dugun bezala. Errentaren banaketa deziletan aztertzen badugu F grafikoa estratuak nahiko egonkorrek direla ikus dezakegu, era oso arinean ikusten delarik aipatu dugun proletarizazioa. Hemen egiaztatu dezakegu aberastasunaren birbanaketa mekanismoek ere eragin handiagoa dutela Nafarroan. Hain zuzen ere erkidego hau da Estatu mailan disparekotasun (Gi-

F grafikoa: EAEko familien gastuen konposizioa (2018)

Iturria: Grafikoa propioa, EUSTATen datuetan oinarriturik

G grafikoa: Nafarroako eta EAEko langabezia tasak

Iturria: Grafikoa propioa, INEko datuetan oinarriturik

Pobreziaren sintomek eragiten duten zaugarritasun egoera orain arteko bizi-eredua mantentzeko bat-bateko ezintasunean nabaritzen da. Honela, ohiko bizi-baldintzak finantzatzeko ezintasuna familien ekonomia defizitario batean ikusten da

ni indizea) eta pobrezia (arriskua zein muturrekoa) baxuenak dituenak. Hala ere EAEn ikusi ditugun joerak antze-
man daitezke.

Zein da gainerako tokietan ematen ari diren joerak Nafarroan honela leuntzeko arrazoia? Bada, Nafarroako *Bermatutako Errenta* laguntzaren jasotzaileen kopurua adibidez %32 handitu da 2014-2017 tarte berean, eta %415,52 2008-2018 periodoan^[26]. DBEa eta bestelako neurrien antzera, honelako mekanismoen (ez-ohiko plusbalio batek baimendua) gainerako tokietan gogorrago azaleratzen diren joerei aurre egitea baimentzen dute. Honegatik eman da proletarizazio prozesua Nafarroan polarizazio gisa. Hau da, disparekotasuna ez handitu arren (Gini indizea 2012tik beherantz doa) %20 pobreenaren diru-sarrerak %27,1 murriztu dira, Estatu mailan %13 soilik murriztu direnean. 2014tik, hazkunde garaian alegia, %37tik gora murriztu dira kolektibo honen diru-sarrerak^[27]. Honek azaltzen du bazterketa sozialean aurkitzen diren pertsonen proportzioa ia konstante mantendu izana 2018an %16 batekin, inklusio sozialaren esparrua handitu eta inklusio prekarioarena murrizten den bitartean. Honek baieztatzen digu pobretzea muturreko estratuetan mu-

gatu dela, bazterketa honen kronifikazioa emanda.

Ondorio hau errentaren behaketara mugatzen da hala ere. Errenta aztertzean sortzen den ideiare aurka, bazterketa egoeran dauden %54ak uste du bere egoera materiala okertu dela, eta %31ak asko okertu dela. Era berean, bazterketa ekonomikoa ordez erlazio-bazterketa aztertzen badugu (lotura sozial falta edo lotura gatazkatsuak neurtzen dituen aldagai sintetikoa)^[28] ia %12 batean dago Nafarroan eta %7,5 batean Espainiako Estatuan, Nafarroa izanik adierazle hau altuena duen erkidegoa Balearren ondoren. Berriro ere pobrezia hazkundera errentarekin soilik neurtzearen arriskuak ikus ditzakegu. Gastu publiko oso handi bati esker errentari dagozkion gora-beherak leundu daitezkeen arren bazterketa ekonomiko baxuena duen lurraldeak erlazio-bazterketa handienetakoa izateak kontraesan bat dagoela erakusten digu. Gobernuaren txosten ofizialak aipatutako errentaren aldagaietan zentratzen dira hain zuzen ere^[29].

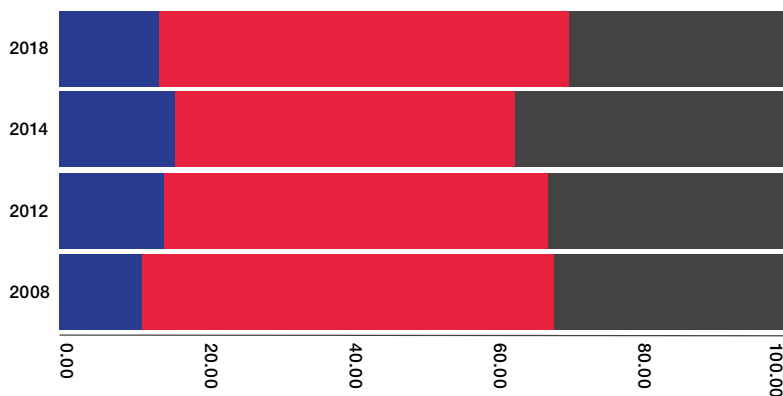
Errentak argi eta garbi erakusten ez duen arren pobretzea azaltzen zaigu. Nafarren %22a etxeko hornidurak (gasa, ura edo elektrizitatearen kontsumoa) murriztera behartua egon da,

%7,6a etxebizitzari lotutako gastuei aurre egin ezinik aurkitu da eta %9,1a baldintza desegokietan aurkitzen da etxebizitzari dagokionez. Enpleguari dagokionez ere esan dugu langabezia tasak EAEko (eta orokorren Kantauri isurialdeko) gainerako lurraldeen antzeko garapena izan duela. Langabezia sostengatu honek Espainiako Estatuaren lan merkatuaren ohiko fenomeno eragin du Nafarroan ere; enplegu prekarioa sortzea alegia. Izan ere, enplegua izatearen eta integrazio sozioekonomikoaren arteko lehengo lotura erabat hautsi da gaur egun^[30]. Zentzu horretan, baztertuak dauden familien %49,5 dago lana duen pertsona bategatik sostengatua. Enplegua izateak jada ez du ziurtasunik bermatzen. Azken adibide gisa, pobrezia energetikoa errepikatzen den beste ezaugarri bat da Nafarroako pobrezian. 2017an 17.900 familiek sufrizten zuten pobrezia hau^[31]. Pobretzea errealtate bat da beraz, errentaren analisisan beste lurraldeetan bezain argi ikusten ez bada ere.

Pobretzea ematen ari da krisiaren baitan beraz Nafarroan, errentaren garapen orokorrean ikusten ez den arren. Analisi hau era askotan moldatu daiteke, pobretze prozesuak gogorren jo dituen kolektiboetan (emakumezkoak, etorkinak, gazteak...) gure hipotesia baieztatzeko. Baina horiek orokorrean ikusten diren joerak dira. Nafarroan zehazki, berebiziko garrantzia du lurralde arteko barne desorekak. EAEn zein beste tokietan ere ematen da hau, baina Nafarroan iparraldetik hegoaldera dagoen ezberdintasunak ofentsiba burgesaren eraginak ezkatzen ditu hein handi batean; bizi baldintza materialen okertzea era uniformearen emango balitz egonkortasun bat mantenduko litzakeelako. Horregatik da horren interesgarria 2008 baino lehen jada existitzen ziren lurralde arteko ezberdintasun hauek aipatzea, krisiak bertan eragin duelako nabarmen. Errentaren analisisan zentratua, Nafarroako bi mapak erakusten dute argien egoera.

Pobrezia eta disparekotasuna existitzen dira beraz, baina hauek territorial-

H grafikoa: Diru-sarreraren dezilen garapena Nafarroako populazioan, 2008-2018 tartean (1-3 dezilak urdinez, 4-8 gorritz eta 9-10 grisez)

Burgesia-txikiaren eta langile aristokraziaren pakto politikoan oinarritzen den adierazpen politiko, organizatibo zein kulturalaren agorpen historikoaren aurrean kokatuko ginатеke Euskal Herrian. Ez soilik krisi kapitalistak materialki ezinezko egiten duelako, politikaren gaineko jarrera boluntarista bat erakusten duelako ere

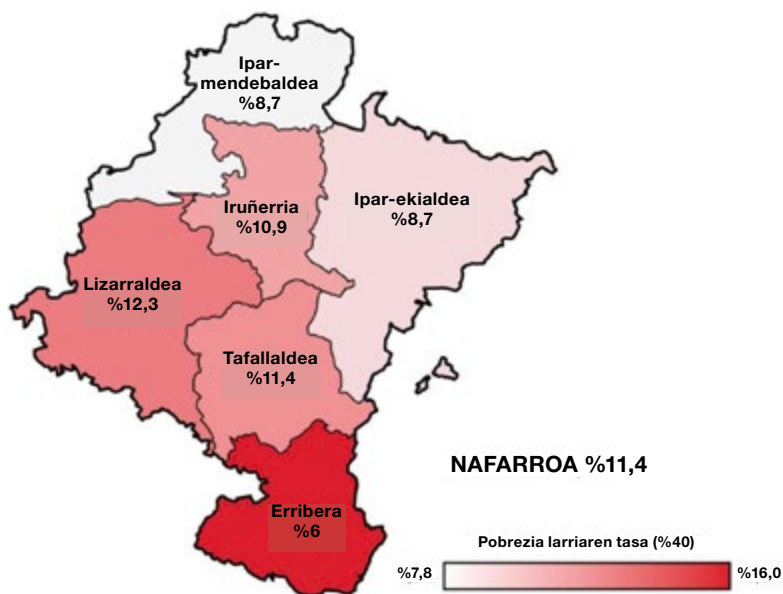
ki kontzentratzeari esker ikuspegi orokor batetik leundu egiten dira. Egoera okerrago batetik abiatuta, pobrezia eta disparekotasunaren hazkundea handiagoa izan da Tuteran aldean. Joera honek korrelazioa du enpleguan adibidez, langabezia altuagoa izanik Erribera aldean. Aurretik erabili ditugun aldagaiak zentzu honetan ere erabiltzearen, 2016an pobrezia energetikoa %5,6an kokatzen zen Pirinioetan eta %18,7an aldiz Goi-Erriberan. Pobretze prozesu honen banaketan salbuespena Iruñea bera izango litzake. Hiriburua-ren eta gainerako lurraldearen artean horrelako populazio alde handia egonik, berez Nafarroako gainerako tokiekiko batz-besteko pobrezia mailetan aurkitu arren dinamika propioak ditu hiriak. Nafarroa osoa batera hartu dugunean bezala, Iruñeak (eta bere inguru osoak, noski) duen garrantzia handia kontuan izanik hiri osoa unitate bakar gisa hartzen badugu informazioa galtzen dugu bertan ematen ari den aldatetaz. EAEko hiriburuekin egin dugun bezala hemen ere ez dugu hirian proletarizazioa nola eman den aztertuko. Konplexuegia litzake. Baina prozesuak hemen ere presentzia izan duela argitzeko nahikoa da auzo handi batzuetan pobrezia tasak zein mailaraino metatu diren egiaztatzea: Etxabakoitz (%32,6), Buztintxuri (%31,8), Arrosadia (%31,5), Sanduzelai (%30,8) eta Errotxapea (%27,3) dira adibide garbienak. Tasa horiek hiriaren %10,7tik (Nafarroako batz bestekoaren azpitik dagoena) oso urrun daude. Berriro ere baieztatzen zaigu Nafarroan krisi kapitalistaren eragina polarizazio gisa garatu dela.

ONDORIOAK

Mugimendu Sozialistaren proletarizazioaren hipotesia datu enpirikoetan oinarrituz demostratzen saiatu ondoren, proletalgor iraultzailearentzat eduki ditzakeen ondorioei buruz arituko gara. Izan ere, ez da lan makala aurrean duguna.

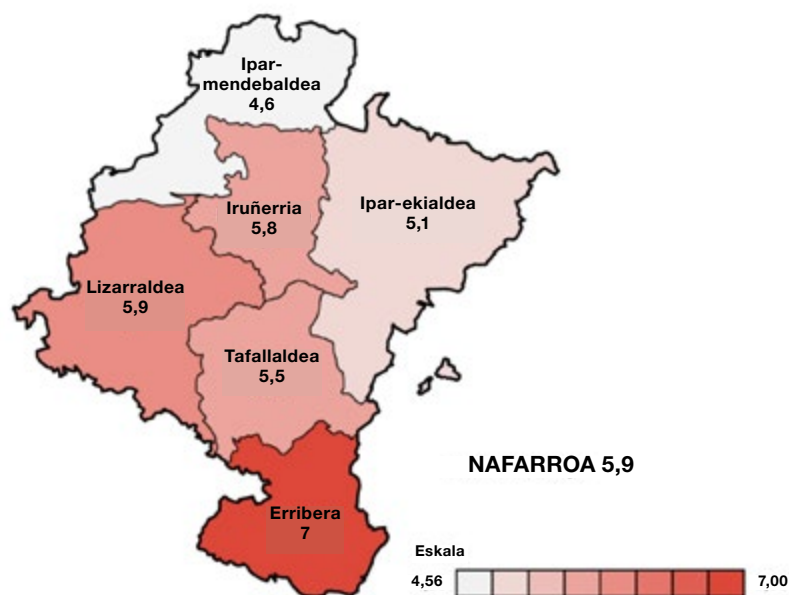
Burgesia-txikiaren eta langile aristokraziaren pakto politikoan oinarritzen

1. Mapa: Pobrezia larriaren tasa Nafarroan, zerbitzu sozialetako eremuen arabera (2017)

Iturria: Nafarroako pobreziari eta berdintasun ezari buruzko III. txostena^[32]

2. Mapa: S80/S20 erlazioa Nafarroan, zerbitzu sozialetako eremuen arabera (2017) ^[33]

Iturria: Nafarroako pobreziari eta berdintasun ezari buruzko III. txostena

den adierazpen politiko, organizatibo zein kulturalaren agorpen historikoa-
ren aurrean kokatuko ginateke Euskal
Herrian. Ez soilik krisi kapitalistak ma-
terialki ezinezko egiten duelako, politi-
karen gaineko jarrera boluntarista bat
erakusten dutelako ere. Honen ondo-
ria da alderdi guztiak pandemiak az-
kartu duen kapital-lanaren antagonis-
mo espontaneo zein kontzientearen
aurrean guztiz galdurik aurkitu izana.
Are okerragoa izan da denborarekin
sozialdemokrata hauek hartzen joan
diren posizioa, aldarrikapen sozialen
aitzakipean Estatu gehiagoren eskaria
egin baitute. Pobrezia hazkorrari aurre
egiteaz mintzo diren pseudokeynesiar
hauek Estatu polizial eta autoritarioago
baten eskaria daramate, jakitun ala ja-
kin gabe. Ongizate Estatuaren garaian
posizio «aurrerakoi» eta «sozial» ho-
nek tokia aurkitu izan dute, baina
baiezta dugu etorkizun beltzaren
hipotesiak horien aukera ezabatzen du
datorren ziklo berrian. Estatu burge-
sak bere funtzioa beteko du burgesia-
ren zerbitzura, eta bere alde edo kontra
soilik kokatu ahalko gara.

Beraz, proletalgoaren independen-
tzia politikoaren premisa komunista
iraultzailea besarkatzeko, eta azken
muturreraino eramateko testuinguru
historiko aiposean aurkitzen gara.
Esan bezala, klase-ertaina deritzon
bloke politikoaren parte diren klase
zein klase-estratuak proletarizazio
prozesu batean sartzen ari baitira, ma-
sa-proletario handi bat eratuz. Eta hor-
taz, bere programa politikoak bideraga-
rritasuna galdu baitu.

Bestetik, pobretzearen artikulazio
politikoaren erronkaren aurrean aur-
kituko ginateke. Izan ere, esperientzia
historikoak erakutsi digun bezala, pro-
letalgoaren kontzientzia komunista
ez da espontaneoki eratzen, eta zo-
ritzarrez, gustatu ala ez, borondate
iraultzailea edukitzea ez baita aski:
beharrezko suertatzen zaigu Botere
Burgesaren simetrian, Botere Proleta-
rio sistematizatzea, horretarako eska-
la sozial osoan artikulatuz.

Klasearen artikulazio politikoaren

Beraz, proletalgoaren independentzia politikoaren premisa komunista iraultzailea besarkatzeko, eta azken muturreraino eramateko testuinguru historiko aiposean aurkitzen gara

hautu argia egin du Mugimendu Sozialistak, proletalgoaren berehalako beharrak logika politiko iraultzailearen baitan txertatzeko instituzio politiko desberdinen eraketa honen adibide direlarik. Argi eta garbi adierazi zuen Ane Ibarzabalek ideia guzti hau, GKSren izenean: «Pobrezia eta askatasun eza ekoizpen-ziklo berrian ezartzen ari den bizi eredu proletarioaren ezaugarri nagusia dela defendatu izan dugu. (...) pandemiaren hedapena argudiatuta, eredu sozial basatia inposatu digute egun batetik bestera: polizia-estatua, eskubide zibil eta politikoen muturreko murrizketa, agintarekiko obedientziarako dei orokorra eta langileriaren diziplinamendu zorrotza.

Ez dirudi osasun-larrialdia gainditzeko diseinatutako neurriak direnik; are gehiago, guk defendatzen duguna da diseinatu direla pobrezia gehiago orokortzeko, eskubideak eta askatasuna indargabetzeko, eredu soziokultural alienantea sustatzeko eta polizia-estatua indartzeko. (...) Mundu-mailako gizarte burgesa gainbehera betean sartuta dago. Baina larriena ez da gizarte burgesa giza proiektu bezala porrot egiteko arriskuan dagoela, baizik eta historia bera, emantzipaziorako giza proiektu bezala, arriskuan dagoela. Bizirik mantendu behar dugu ortzi-muga komunista, eta horretarako, nahitaez, langileriaren antolakuntza komunista eraiki behar da». /

ERREFERENTZIAK

[1] Gazte Koordinadora Sozialistaren sare sozialetatik ateratako adierazpenak.

[2] Itaia.eus

[3] Ikasle Abertzaleakaren sare sozialetan.

[4] Gedar.eus

[5] Encuesta De Necesidades Sociales 2018 (CAV) - Módulo Epds-Pobreza.

[6] Oso kontuz ibili, esaldi honek ez du esan nahi lan indarraren balioa eta prezioa gauza bera direnik. Lan indarraren (langilearen lan egiteko gaitasuna) erostean honen balioa langilearen erreproduktzioak determinatzen du; langile hori

lanera itzultzeko kostuak alegia (bere etxea, familia, janaria eta abarren kostua). Prezioa aldiz faktore ezberdinek eragindako aldatetengatik mugitzen da. Lan indarra bere berezko erreproduktzio kostuaren azpitik saltzea balioan eman den aldaketa bategatik zein prezioan eman den aldaketa bategatik izan daiteke.

[7] Lan sozialaren zati txikiago bat, ez merkantzia kopuru txikiago bat.

[8] Kontuan izan soldataren kategoriaren zentzu zabalenez ari garela (nominatib harago). Era berean, ez gara soldata nominalaz ari, termino errealean eros ditzaketen merkantzetaz baizik (soldata erreala adierazle aproposagoa da adibidez, baina ez erabat zehatza).

[9] Aberastasuna, gizarte kapitalistan, merkantzia multzo bat da. Honela hasten da *Kapitala*. Une oro etekinen eta soldaten zatiaz hitz egiten dugunean, lan ordainduaren eta ez ordainduaren, plusbalioaren, arteko banaketaz ari gara.

[10] Hau da plusbalio erlatiboa deiturikoa.

[11] Azken hamar urteetan, 2008ko krisiaren harira, pobretze honen fase bat eman da. 80ko hamarkadatik neoliberalismo gisa ezagutu den joeraren baitan hamar urteko azpi ziklo bat bizi izan dugu pobretze prozesuan. Urte hauetan langile klasearen aberastasunaren zatia murriztu da, baina bereziki nabarmendu da langile klaseko estratu batek, langile aristokraziak, bere baldintza materialak galdu dituela, proletarizazio deitu zaion prozesuan.

[12] Fakzio politiko erreformistek langile klasearen bizi kalitatearen berehalako hobekuntza hau erabili izan dute (II. internazionaletik, Bernsteinek bezalakoekin) bake sozial baten aukera defendatzeko.

[13] EUSTAT

[14] Kalkulu propioak EUSTATEko datuak erabiliz.

[15] Kontuan izan hemen soldata guztien batura langile klaseak jasotzen duen «tartaren zati» gisa onartzen ari garela. Soldata guztiak ez dira langile klaseko kideenak, are gehiago, soldata handienak eta gehien handitzen diren soldatak ez dira langile klaseko kideenak, beraz oso urruti

gaude joeraren estimazio zuzen batetik.

[16] Noticias de Gipuzkoa: *¿Por qué crece el PIB pero los sueldos no?*

[17] 4. oin-oharrean adierazitakoarekin bat eginenez, adieraziko diren datu guztietan kontuan izan behar da populazioaren zati baten egoera ez dela islatzen. Bat ere integratuak ez dauden kolektiboak askotan ez dira estatistiketan sartzen ere, beraz emandako datuak are okerragoak direla pentsatu behar dugu une oro.

[18] Estatistikan, mediana hainbat datu txikienetik handienara ordenaturik daudela erdian dagoen datua da. Aldagai kuantitatiboetarako soilik determinatu daiteke beraz.

[19] Gini indizea Lorenzen kurbaren (errentaren eta populazioaren perzentilen arteko kurbaren) azaleratik eratortzen den adierazle bat da. Funtsen populazioaren dezil bakoitzak errentaren zein proportzio jasotzen duen aztertzen du. 0 eta 1 arteko balioak hartzen ditu; 0 balioak erabateko berdintasuna adieraziko luke (populazioaren %30ak errentaren %30 jasotzea zehazki) eta 1 balioak erabateko disparekotasuna (pertsona bakarrak errentaren %100 jasotzea).

[20] ISEAK: *Pobreza y desigualdad en Euskadi: el papel de la RGI*.

[21] Aipagarrienak higiezinaren burbuilaren leherketa eta moneta politika dira. Hemen jorratuko ez dugun arren, politika fiskalak errentan zuzenean eragiten badu moneta politikak aurrezkiak (eta zorrak) murrizten ditu; balio-transferentziak eraginez. 2008tik hazkunde kuantitatiboak (*expansión cuantitativa*) protagonismo handia hartu du 2020an inoiz baino diru gehiago inprimatuz.

[22] Gainazalaren analisi honetan ezin dugu sakondu, baina ondarearen murrizketa honetan ere ondarearen murrizketaren baitan klase-joera ezberdinak nabarmendu ditzakegu. Alde batetik aurrezkien murrizketaren zati bat ondarerako ondasunen erosketen igoerarekin azaldu daiteke (bigarren etxebizitzak...), %23ko igoera 2008-2018 tartean. Honek ez dio ondarearen jaitziera orokorrari aurre egiten, izan ere beste aldetik honelako ondasunik ez duten familien proportzioa %70eraino igo baita periodo berean. Honek esan nahi du populazioaren zati batek bere ondarea

handitu duen bitartean askoz ere handiago den beste zati batena murriztu egin dela.

[23] Encuesta de necesidades sociales CAE 2018. Módulo EPDS-POBREZA.

[24] EUSTAT

[25] Lanbide.eus

[26] Hemen nabarmentzen da analisiak tarte jakin batean (2014-2017) egiteko duten interesa.

[27] Informe sobre exclusión y desarrollo social en Navarra. Fundación Foessa.

[28] Errentari dagokion bazterketa ekonomikoa, parte hartze politikoari dagokion bazterketa eta aipatu berri dugun erlazio-bazterketa erabili ohi dira analisirako.

[29] Navarra.es «La pobreza severa en Navarra descende un 25% el último año».

[30] Hau da Industriako Erreserba Armadaren funtzioa. Marxen kategoria teoriko hau ez langabezia zehatz-mehatz, baina kapital metaketaren dinamikaren baitan ekoizpen prozesutik kanporatutako lan indarraren (behar bezala erreproduzitzea lortuko ez duen lan indarraren) funtzio azaltzen digu.

[31] «La pobreza energética en España. Aproximación desde una perspectiva de ingresos». Fundación Naturgy.

[32] Observatorio de la Realidad Social: *III Informe sobre la pobreza y la desigualdad social en Navarra*. Departamento de Derechos Sociales del Gobierno de Navarra, Pamplona-Iruña, 2019.

[33] Bi dezil aberatsenen eta pobreenen batz besteko errenten arteko erlazioa.

Kontseilu Sozialistak aurkeztu dituzte Euskal Herriko hainbat eskualdetan

Iazko abenduaren 24an eman zuten Kontseilu Sozialista Iruñerriaren (Nafarroa) sorreraren berri eta, or-dutik, beste hainbat Kontseilu Sozialista atera dira argitara Euskal Herriko hainbat eskualdetan: Deba Bailaran, Donostian, Buruntzaldean, Goierrin, Tolosaldean, Urola Erdian, Urola Kostan (Gipuzkoa), Bilbon, Busturialdean, Durangaldean, Hego Uriben, Lea-Artibain (Bizkaia), Larraunen, Sakanan (Nafarroa) eta Gasteizen (Araba).

Aurreko urtearen amaierarekin eta urte honen hasierarekin lekuan leku aurkeztu diren Kontseilu Sozialistetako kideek azpimarratu dutenez, «proletarizazio prozesu bat bizitzen ari gara». Kontseilu Sozialistak krisi kapitalistaren eta pandemiaren testuinguruan jaio direla azaltzeaz gain, azken horrek proletalgoaren eguneroko bizitzan izan dituen ondorioak eraman dituzte lehen lerroa, ohartaraziz, besteak beste, aipatutako proletarizazio prozesuaren azkartzea nahiz eskubide murrizketa arbitrarioak ekarri dituela.

EUSKAL ESTATU SOZIALISTA HELBURU

«Klaserik gabeko eta inolako zapalkuntzarik gabeko jendarte bat» eraiki nahi dutela nabarmendu dute Kontseilu Sozialistek, helburu estrategikotzat hartuta Euskal Estatu Sozialistaren eraikuntza. Antolakuntza komunistarako tresna izatea litzateke Kontseilu Sozialisten asmoa; hainbat problematika zehatzi erantzungo diete tokian toki, eta «Mugimendu Sozialistak garatutako tesien zabalpena» ere egingo dute.

Azkeneko asteetan kontseiluetako kideek azaldu dutenez, eskualdeka antolatu dira Kontseilu Sozialistak, eta eskualdeka ekingo diote lanari. «Antolakuntza eskala handitzeko», hain zuzen, «kontseiluak eta euren jardun politikoa ezagutzera ematea» eta «aurrerapauso teoriko zein programatikoak ematen jarraitzea» aipatu dituzte baldintza modura.

Belaunaldien arteko lankidetzarako espazio izango direla ere nabarmendu dute kontseiluek, Mugimendu Sozialis-

«Antolakuntza eskala handitzeko», hain zuzen, «kontseiluak eta euren jardun politikoa ezagutzera ematea» eta «aurrerapauso teoriko zein programatikoak ematen jarraitzea» aipatu dituzte baldintza modura

tak horretan izan dituen gabeziei aurre egiteko. Hala, ikuspegi integrala oinarri egingo dute lan, «Mugimendu Sozialistako gainontzeko eragilean esparrutik haragoko lan-eremuak ukituz».

MARTXAN

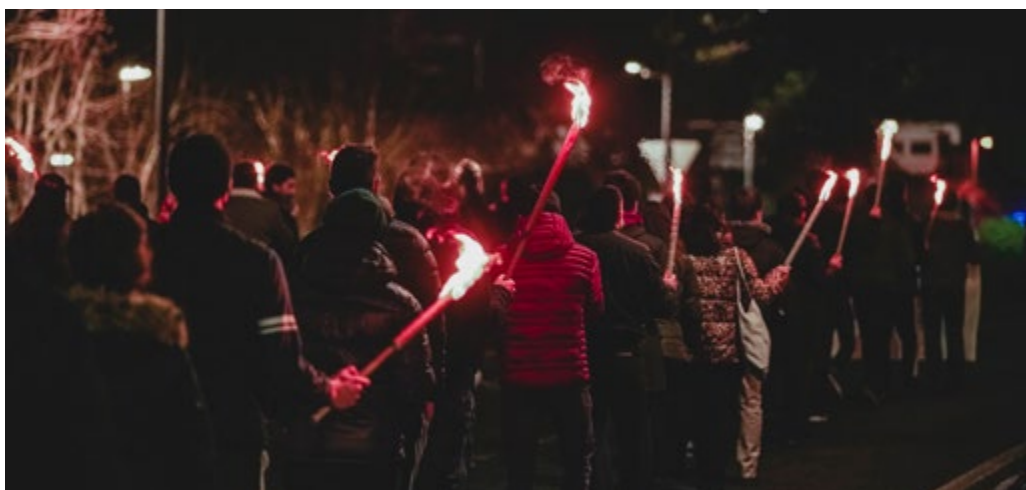
Kontseilu Sozialistak hasi dira, pixkanaka, ibilbide horretan urratsak egiten eta aurreneko agerpenak egiten: besteak beste, Kontseilu Sozialista Lea-Artibaik oinarritzko produktuen eta elikagaien bankua aurkeztu du Lekeition (Bizkaia), Kontseilu Sozialista Deba Bailarak Zubitxako Eskola birjabetu du Bergaran (Gipuzkoa) «hausnarketa eta eztabaida politikorako gune, dinamika kulturalen plaza eta lan sozial zein sindikala gauzatze-ko espazio» izan dadin, eta Kontseilu Sozialista Urola Erdiak manifestaziora deitu zuen Azpeitian (Gipuzkoa) urtar-rrila erdialdean, «langile antolakuntza- ren beharra» aldarrikatzeko oldarraldi kapitalistaren aurrean. Ehunka lagunek hartu zuten kalea. /

Kontseilu Sozialista Urola
Erdiaren manifestaziora Azpeitian
(Gipuzkoa) 2021eko urtarrilean,
«langile antolakuntzaren beharra»
aldarrikatzeko oldarraldi
kapitalistaren aurrean

Irudiak

Erik Aznal

ELKARRIZKETA

Imanol Kañamares eta
Dani Askunze

Kontseilu Sozialista
Iruñerriako kideak

*«Belaunaldi arteko
izaera daukaten
eskualde mailako
kontseiluak
sortzeko apustua
egin dugu»*

Testua
Irudiak

Gedar Langile Kazeta
Gaizka Azketa

Iruñerriko Kontseilu Sozialista izan zen aurrenekoa jendaurrean aurkezten. Kontseilu Sozialisten inguruko zenbait gako estrategiko askatzeko ariketa izan zen honako elkarrizketa, iazko abenduaren amaieran, Iruñerriko bi bozeramaileen ahotik.

Zergatik sortu da Kontseilu Sozialista Iruñerria?

Egun bizi dugun krisi kapitalista krisi ekonomikoa izateaz gain, gizarte osoaren egiturazko krisia ere bada.

Zehatzago esateko, proletarizazio prozesu bat bizitzen ari gara, non pobretze orokortu baten baitan, proletalgoaren bizi-baldintzak gero eta okerragoak diren. Pandemiak prozesu hori bizkortu du eta, horri, osasun-arriskuaz gain, Estatuak martxan jarri duen eskubide politikoen eta zibilen murriztea gehitu behar zaio.

Testuinguru horrek, kondena bat izateaz gain, abagunea irekitzen digu proletalgoa subjektu politiko bezala eratzeko. Proletalgoaren interesak modu independentean defendatzea inoiz baino beharrezkoagoa da eta, zentzu horretan, Kontseilu Sozialisten sorrera aurrerapauso garrantzitsua dela uste

dugu antolakuntza komunista garatzen jarraitzeko.

Zertarako sortu da antolakunde hau?

Gure proiektu historikoari berrekiteko sortu da Kontseilu Sozialista Iruñerria, hau da, gizarte komunistaren eraikuntzari gaurdanik ekiteko. Gizarte burgesaren eta bere ondorioen aurrean programa komunistaren gaurkotasuna aldarrikatu nahi dugu, uste baitugu hori dela proletalgoak duen aukera bakarra. Noranzko horretan aurrerapausoak emateko asmoz sortu gara, proletalgoaren bizi-baldintzen defentsa egiteko eta posizio estrategikoak indartzeko.

Horretarako, esparru desberdinetan tresna erabilgarria izateko asmoa dugu. Elkartasun antolatua bidez eta ikuspegi integral batetik, langile klaseko sektore, belaunaldi eta subjektibitate desberdinei tokia eman nahi diegu.

Zein dira Kontseilu Sozialistaren oinarri estrategikoak?

Klaserik gabeko eta inolako zapalkuntzarik gabeko jendarte bat eraiki nahi dugu; komunismoa, alegia. Jendarte komunista eraikitzeke baldintza langile klaseak burgesiaren boterea suntsitzea eta bere botere propioa eraikitzea da, eta horrela ulertzen dugu gure egitekoa.

Zapalkuntzarik gabeko jendarte baten eraikuntzan Euskal Estatu Sozialista aldarrikatzen dugu helburu estrategiko gisa, maila internazionalen antolatu beharreko prozesu sozialista batean, hori baita Euskal Herritik egin ahal diogan ekarpena.

Zein izango da Kontseilu Sozialistaren eguneroko jarduna Iruñerrian?

Langile klasea hainbat eremutan aurkitzen da babesgabe eta eremu horietan jarriko ditugu martxan lan-lerroak. Problematika ezberdinei erantzuteko asmoa dugu eta norabide horretan pausoak ematen jarraituko dugu.

Bestalde, Iruñerriko erreferentzia

politiko eta ideologiko sozialista izateko asmoa dugu. Horretarako, orain arte Mugimendu Sozialistak garatutako tesien zabalpena egitea eta horretan saskontzea dagokigu, koadro militanteak sortuz eta antolakuntza lurraldean hedatuz.

Kontseilu Sozialista Iruñerria sortu zenetik, hainbat kontseilu aurkeztu dira Hego Euskal Herriko zenbait eskualdetan. Zein da kontseiluen arteko harremana eta euren norabidea?

Gaur-gaurkoz, belaunaldi arteko izaera daukaten eskualde mailako kontseiluak sortzeko apustua egin dugu. Eragile horietako bakoitza eskualde mailan antolatuko da, kontseiluen arteko koordinazioa eta komunikazioa existitzen badira ere. Gure asmoa eskala geografiko handiagoan antolatzeko baldintzak sortzea da, eta eskualdeetako kontseiluak norabide horretan ekarpena egiten ahaleginduko dira.

Antolakuntza eskala handitzeko, gutxienez bi faktore ikusten ditugu beharrezko: lehenik, kontseiluak eta euren jardun politikoa ezagutzera ematea, proletalgoaren artean kontseiluak

«Gizarte burgesaren eta bere ondorioen aurrean programa komunistaren gaurkotasuna aldarrikatu nahi dugu, uste baitugu hori dela proletalgoak duen aukera bakarra»

ren erabilera eta militantzia handitzea-
rekin batera. Bigarrenik, aurrerapauso
teoriko zein programatikoak ematen
jarraitzea, erronka handiagoei pres-
takuntza garatuago batekin erantzun
ahal izateko. Lana badugu aurretik.

**Zuen aurkezpen testuan Mugimendu Sozialistaren bilakae-
raren baitan kokatzen zenuten
kontseiluaren sorrera. Zein da
Mugimendu Sozialistako gainon-
tzeko antolakundeekin dauka-
zuen harremana? Eta zein beste
eragile batzuekin daukazuena?**

Mugimendu Sozialistak orain arte
gabezia bat izan du belaunaldien ar-
teko lankidetzari dagokionez: gehien-
bat gazteek osatutako mugimendu
bat izan da eta, egun ere, neurri han-
di batean, horrela da. Orain dela urte
batzuk gazte ginenok, pixkanaka, adi-
nean eta esperientzian gora egiten ari
bagara ere, aurrez aipaturiko hutsunea
betetzen saiatuko dira Kontseilu So-
zialistak. Horretarako, proletalgoaren
eguneroko bizitzako arazo ezberdinei
aterabidea ematea izango da egun kon-
tseiluak osatzen ditugunon erronka,
proletalgoaren antolakuntza indepen-
dentearen beharra eta eraginkortasuna
frogatzeko.

Mugimendu Sozialistako antola-
kunde bakoitzari bere esparrua jorra-
tzea dagokio, eta Kontseilu Sozialistek
antolakunde horien eragin esparrutik
haragoko lan-eremuak ukituko dituz-
te, bikoiztasunak ekidinez. Hori bai,
perspektiba integral batekin egingo
dute lan, eta ahotsa emango diete Mu-
gimendu Sozialistaren ekimenei.

Sortu berria den eragile bat gara, eta
oraindik ez dugu betarik izan Iruñe-
rriko eragile ezberdinekin kontaktua
egiteko. Gure partetik, deitura eralda-
tzailea duten askotariko eragileei gure
burua aurkezteko eta agendak parte-
katzeko asmoa dugu eta, elkar ulertuz
gero, lankidetzarako prestutasuna gure
egiten dugu. /

«Iruñerriko erreferentzia politiko eta ideologiko sozialista izateko asmoa dugu. Horretarako, orain arte Mugimendu Sozialistak garatutako tesien zabalpena egitea eta horretan sakontzea dagokigu, koadro militanteak sortuz eta antolakuntza lurraldean hedatuz»

Kontrol soziala. Zigor mailak, eskubideen galera

Testua **Arteka**

Ohikoa den arren, ez da zuzena politika normaltasun egoera batean epaitzea; araua nagusi den lekuetan, egunerokotasun-izaera hartzen duten menderatze-harremantetan desagertzen da politika. Krisia hasten denean agertzen da politika, normaltasunaren mugetan. Batzuek salbuespen-egoera deitzen diote murturreko egoera horri, edo koiunturaren araberako behar iragankor bati erantzuten dion egoera, kanpokotasun gisa sortzen dena. Uste dugu, ordea, posible

denaren mugek definitzen dutela, normaltasunak berak baino askoz gehiago, zer den eta nola den existitzen den hori. Normaltasuna, beharbada, azpian duen errealitatearen kontrapartida enpiriko bat besterik ez da: langile klase osoaren aurka araututako salbuespen-egoera etengabe bat.

Arbitrariotasun autoritarioa –autoritarismoa, azken finean– eta eskubideen urraketa etengabea indartze-ko koiuntura mesedegarri bihurtu da mundu mailako pandemia. Hala ere,

pandemia ez da autoritarismoa eratzen den eremua edo oinarria, joera autoritarioa gauzatzeko bitartekoa baizik, ekoizpen kapitalistaren garapen sozialari estuki lotuta dagoena, eta latentea dena, beti agerikoa ez izan arren.

Azken hilabeteak bereziki argigarriak izan dira kasurako: polizia-indarkeria etengabea eta, ondoren, borroroak biktimizatzeko eta autoritarismo faxista legitimatzeko burgesiaren komunikabideen kanpaina, burgesiaren zuzeneko diktadura pasiboki defendatuko duen kolektibitate abstraktua sortzea bilatzen duen osasun-ideologiaren babespean. Indarkeria hori defendatzen eta justifikatzen dutenek lasaitasuna eskatzen dute eta ziurtatu, arauak betez gero eta protestarik egiten ez bada, ez dela arazorik izango. Diotenez, egoera hau ez da araua, munduko pandemia egoerak nahitaez ezarritako salbuespena baizik. Baina, horren orde, erantzun beharko genuke langileen aurkako polizia-indarkeriak, normaltasun-egoera batean ere, sistema hori ezaugarritzen duela; sostengatzen dutenen odoletik elikatzen da sistema hori, eta indarkeria horren nabaritasuna aurre egiten diotenen askatasun-

nahien araberrakoa da.

Indarkeriazko gertakari horiek babesten dituen ideologiak gero eta gehiago sakontzen du despolitizazioan eta desdemokratizazioan, politikaren eta demokraziaren orde, pandemiari aurre egiteko ondo prestatutako espezialista eta burokraten diktadura tekniko bat defendatzeko. Demokrazia burgesaren eta parlamentuaren ordezkagarritasunaren ezabapena dakar horrek. Modu horretan, ageriko iruzur bat diren arren, agerian geratzen dira horien oinarriak eta oso klasista den klase ertain batera hedatzen dira sozialki; gai politikoei buruz medikuek, eta ez hautatutako ordezkariak, erabaki dezatela aldarrikatzen du klase horrek. Testuinguru horretan indartu egiten da polizia-agintaritza, boterea «guztion intereserako» erabili behar baitu, baina beti «guztion aurka». Horrela, gizarte honek autoritarismoa ikasten, onartzen eta sostengatzen du, bere burua defendatzeko neurri gisa.

DONOSTIA, POLIZIAREN INDARKERIAREN ETA ZIGORGABETASUNAREN ATARIKO.

Azken hilabeteetan, euskal polizia autonomikoak hainbat aldiz kargatu du Donostian (Gipuzkoa), gertatzen ari zena ulertzen ez zuten herritarren begirada harrituen aurrean. Itxurazko irrazionaltasun edo salbuespen hori, orde, poliziaren indarkeriaren ezinbesteko ezaugarria da, eta, beraz, poliziarena errepresio-erakunde gisa.

Lehenengo karga abenduaren 14an izan zen, bi egun lehenago gertatutakoa salatzeako deitutako manifestazio baten ondoren. Izan ere, abenduaren 12an, Ertzaintzak Trinitate Plazan zeuden hainbat gazteri eraso egin zien, eta hainbat pertsona zauritu zituen. Gazteen esanetan, aurreko asteetan nabarmena izan zen polizia gehiago zegoela auzoan.

Handik hilabetera, urtarrilaren 16an, berriz ere Trinitate Plazan, poliziak, hamalau ibilgailurekin, espazioa okupatu eta bertan zeudenen aurka

egin zuen. Hainbat pertsona identifikatu eta lau gazte atxilotu zituzten, baita hainbat pertsona zauritu ere. Egun bat geroago, irudi berdina, beste atxilotu batekin.

Urtarrilaren 20an, Ertzaintza berriro oldartu zen Donostiako Alde Zaharrean, eta bi pertsona atxilo eraman eta bederatzi zauritu zituen. Ospitaleratu egin behar izan zuten zaurituetakoa bat, masailazurra hautsita. Bereziki aipatzekoa da argitara atera zen audio-grabazioa, non poliziaren agintari batek «jotzera tiro egiteko» agintzen zuen. Filtrazio horren garrantzia ez datza ezer berririk kontatzean. Audio-grabazioa garrantzitsua da, hain zuzen ere,

Pandemia ez da autoritarismoa eratzen den eremua edo oinarria, joera autoritarioa gauzatzeko bitartekoa baizik, ekoizpen kapitalistaren garapen sozialari estuki lotuta dagoena, eta latentea dena, beti agerikoa ez izan arren

Azken hilabeteetan, euskal polizia autonomikoak hainbat aldiz kargatu du Donostian (Gipuzkoa), gertatzen ari zena ulertzen ez zuten herritarren begirada harrituen aurrean. Itxurazko irrazionaltasun edo salbuespen hori, ordea, poliziaren indarkeriaren ezinbesteko ezaugarria da, eta, beraz, poliziarena errepresio-erakunde gisa

36.6 artikulua jasotzen dute lege proiektu berriek, alarma egoeran gehien erabiltzen ari den artikulua, hain zuzen, eta badirudi ez dagoela hori kentzeko asmorik. Artikulu horrek Estatuko segurtasun indarrei desobeditzea zigortzeko aukera ematen du, arau-hauste larri modura

**Arau-hauste
administratiboak
aukera ematen
dio poliziari zigor
bat epaitzeko eta
betearazteko,
prozesu juridiko
arautu batek
eskain ditzakeen
berme urriak albo
batera utzita**

jakina dena agerian uzten duelako, eta horrek formalismo oro gainditzea ahalbidezen duelako eta gertakari batzuei buruzko hitzezko kritika soilak baino eskakizun handiagoak inposatzen di-tuelako, jada biluzik dagoen errealitate bat agerian uzteko eraginkorra izateari uzten dion neurrian.

Ondoren zabaldutako informazioak ere ez du harritzen. Ohartarazi zute-nez, Ertzaintzak erabiltzen dituen foam SIRX balek % 50eko arriskua dute ga-rezurra hausteko, baldin eta inpaktua jasotzen duenarengandik 40 metro baino gutxiagora egonda jaurtitzen badira. SIR munizioarekin, distantzia hamabost metrora jaisten da. Horien ordez gozokiak jaurti behar ote lituz-keten galdetzen dute poliziaren esku-hartzearen defendatzaileek. Egia esan, inork ez du zalantzan jartzen indarke-ria eta errepresioa poliziaren eginkizun zehatzak direnik, inork ere ez, polizia demokratizatu nahi dutenek salbu.

Antzeko errepresio kasuak izan zi-ren Santurtzin (Bizkaia) eta Pasaian (Gipuzkoa), besteak beste. Asko izan dira poliziaren indarkeriari emandako erantzunak. Burgesiaren komunika-bideak, poliziak zuzenean esku har-tuta daudenak, gaitzetsi egin dituzte erantzunak. Era berean, poliziaren in-darkeria salatu eta aurkaratu dutenak mehatxatu dituzte polizia-salaketekin, horrekin poliziak eta Estatuak ezkutatu nahi dutena berretsiz. Estrategia argia izan da: indarkeriaren arrazoia kan-poan bilatzea, eta ez Estatuaren erre-presio-erakundeen barne dinamikan. Hala, istiluak aldeztu aurretik antolatu-takoak zirela baieztatzen dute zabal-tzeko poliziaren indarkeriaren aurkako erantzuna ez dela erantzun bat, indar-keriaren kausa bera baizik. Horrek esan nahi du kanpaina horren helburua au-

toritarismoaren laborantza-eremu eta zimendu den poliziaren zigorgabetasu-na hedatzea dela, are gehiago.

Nabarmena den Estatuaren militari-zazioaren eta poliziaren zigorgabetasu-naren joera iraunkorarekin lotu gabe, baina, epe laburreko gertaera horiek ez lukete ezer adieraziko. Azken urteotan, herritarrak kontrolatzeko hainbat lege jarri dira martxan. Espainiako Estatuan Mozal Legea da, ziurrenik, ezagunena eta ondorio larrienak ekarri dituen.

MOZAL LEGEAK BOST URTE

Herritarren Segurtasunerako Legea 2014ko martxoaren 30ean onartu zen, eta 2015eko uztailan jarri zen indar-rean. 2018ko irailean legea indargabe-tzeko prozesu parlamentarioa hasi zen arren, hainbat urtez saiatu ondoren, eta nahiz eta indargabetzea onartu, gaur egun indarrean jarraitzen du, ordez-katuko duen lege berri bat onartu ar-te. Bitartean, errepresio-bolada betean gaude, non legea inoiz baino gehiago ezartzen ari den. Gainera, ezerk ez du adierazten balizko lege berri batek ezer aldatuko lukeenik. 36.6 artikulua jaso-tzen dute lege proiektu berriek, alarma egoeran gehien erabiltzen ari den arti-kulua, hain zuzen, eta badirudi ez da-goela hori kentzeko asmorik. Artikulu horrek Estatuko segurtasun indarrei desobeditzea zigortzeko aukera ematen du, arau-hauste larri modura.

2015eko uztailan indarrean sartu zenetik 2019ko abenduaren 31ra arte, 1.009.729 isun jarri ziren araudi horren bidez, guztira, 563,3 milioi euroko zen-batekoarekin, betiere Espainiako Es-tatuko Barne Ministerioak emandako datuen arabera. Baina datu horietan ez daude jasota Ertzaintzak, Foruzain-goak edo Mossos d'Esquadrak jarritako isunak.

Alarma egoeraren lehen 100 egunetan, Espainiako Estatuko zigorren kopuruak %42 egin zuen gora, Mozal Legea indarrean sartu eta lehen hiru urte eta erdiarekin alderatuta. Guztira, 1,2 milioi isun jarri ziren alarma egoeraren tarte horretan. Halaber, 45.000 zigor inguru ezarri dituzte Hego Euskal Herrian, eta 464 lagun atxilotu dituzte Araba, Bizkaia eta Gipuzkoan

Daniel Mayrit "Imágenes autorizadas"

Denbora tarte berdinean, Hego Euskal Herrian 29.000 zigor baino gehiago ezarri ziren Mozal Legea aplikatuta. Horien artean, 8.000 inguru egongo lirake eskubide sozial eta politikoekin lotuta, hau da, zuzenean antolatutako gatazkekin.

Hala ere, alarma egoeraren lehen 100 egunetan, Espainiako Estatuko zigoren kopuruak % 42 egin zuen gora, Mozal Legea indarrean sartu eta lehen hiru urte eta erdiarekin alderatuta. Guztira, 1,2 milioi isun jarri ziren alarma egoeraren tarte horretan. Halaber, 45.000 zigor inguru ezarri dituzte Hego Euskal Herrian, eta 464 lagun atxilotu dituzte Euskal Autonomia Erkidegoan.

Espainiako Estatuko zigoren % 70 –guztira, 704.604– bide publikoan drogak kontsumitzeagatik edo edukitzeagatik jarri dira. Arau-hauste hori larritzat jotzen da. Ezarritako zigor kopuruari dagokionez, bigarren postuan daude herritarren segurtasunarekin lotutakoak; besteak beste, manifestazioak eta kontzentrazioak, segurtasun-indarrekiko errespetua eta lankidetzak, identifikazio-dokumentuak, bandalismoa eta higiezinaren okupazioa. Azpikategoria horiek guztiak, ikuspegi sistemikotik, nahastu egin ohi dira kasu askotan, testuinguru sozial jakin ba-

tean benetan erreprimitzen diren gertaerak manipulatzeko asmoz. Gatazka horiekin lotutako isunak 197.288 dira, isun guztien % 19,5. Kopuru hori ez da nolanahikoa, kontuan hartzen badugu gatazka sozial zuzenak duen posizio erlatiboa, askoz zabalagoa den drogen kontsumo orokorrarekin alderatuta.

Hirugarren postuan daude armak edo lehergaiak edukitzeagatik, fabrikatzeagatik edo garraiatzeagatik jarritako isunak, gertakari hori, bere larritasunagatik, delitu penala ez denean. Guztira, 107.837 arau-hauste egin dira legea indarrean sartu zenetik, hau da, arau-hauste guztien % 10,5.

ARBITRARIOTASUNA ETA AUTORITATEA

Mozal Legearen bereizgarriak nabarmenena *arau-hauste administratiboa* kontzeptua da. Arau-hauste administratiboak aukera ematen dio polizia zigor bat epaitzeko eta betearazteko, prozesu juridiko arautu batek eskaini ditzakeen berme urriak albo batera utzita. Jarritako zigorrak erregistratuta geratzen dira eta zigortuaren espedienteari gehitzen zaizkio, arau-hausleen erregistro bat osatuz. Gainera, legea indarrean jartzearekin batera, zigorrak gogortu egin ziren.

Aurretik hutsegitea edo falta zena delitu arin bihurtu zen ondoren, eta arau-hauste arina zena delitu larri, 30.001 eta 600.000 euro bitarteko zigorrekin.

Zigortzailea eta betearazlea ordezkagarritasunaren eta errebokagarritasunaren printzipio demokratikoa auresuposatzen duen bitartekaritza prozesu politikotik askatzean, zigorfuntzioa egitura zurrun bati egokitzen zaio, zeinaren aurrean ez dagoen defentsa posiblerik, ezta aurre egiteko gaitasunik ere. Azken batean, polizia-aren hitza eztabaidaezina da, baina baita polizia bera ere, bere kabuz eta guztien aurka funtzionatzen duen, eta helegiterako aukerarik ematen ez duen bote-re-egitura baten betearazle bihurtzen baita.

Legearen beste ezaugarri bat, arbitrariotasun autoritarioaren printzipioari datxekiona, legearen aplikazio-xedearen definiziorik eza da: poliziaren interpretazioaren eta hitz eztabaidaezinaren mende dauden printzipio orokorrak, zigor arbitrarioetan ebatzen direnak eta, arbitrariotasun orok bezala, herritarrei ezegonkortasuna, ziurgabetasuna eta babesgabetasuna eragiten dietenak. Errezeta autoritario zaharra da Estatuaren eta bere morroien irrazionaltasun bortitza, berme juridikoak

Zigortzen diren kasu zehatzetatik harago, Mozal Legearen emaitzarik egiazkoena da poliziak kaleak okupatzea eta herritarren gaineko kontrol soziala areagotzea. Horrekin batera, emaitzaren parte da, batetik, poliziaren zigorgabetasuna eta, bestetik, gizarte-ezintasuna poliziaren errepresioaren aurrean

eta herritarren eskubideak bertan behera uzten dituen.

Baina, agian, Mozal Legearen ezarpenik sonatuena polizia grabatzeko debekua da. Legearen arabera, debekatuta dago polizia grabatzea, grabazio horrek polizia-agentearen segurtasun pertsonala edo bere familiarena arriskuan jar badezake. Beste behin ere, polizia-agintaritzari mesede egiten dion eta bere ekintzei zigorgabetasuna ematen dien zehaztugabetasun baten aurrean aurkitzen gara. Zigorgabetasuna autoritarismoaren oinarritzko printzipioa da, ez baillizateke autoritarismoa izango bere legezkotasunak bere aurka egitea ahalbidetuko balu. Polizia grabatzeko debekuak, gainera, bere jardunaren frogak biltzea eragozten du, kasu askotan balio judizialik ez duten probak, baina, gutxienez, poliziaren izaera bortitza erakusteko aukera ematen dutenak. Poliziaren indarkeria grabatzea eragotziz, bere kritika eta salaketa ere eragozten dituzte, eta babesik gabe uzten dituzte haien indarkeriaren biktimak.

ZIGOR MAILAK

Mozal Legeak hainbat ekintza zigortzen ditu, eta zigorrak hiru kategoriatan bereizten ditu, larritasun mailaren arabera: arina, larria edo oso larria.

Arau-hauste arinak 100 eta 600 euro arteko isunekin zigortzen dira. Besteak beste, kategoria horretan zigortzen dira poliziaren aurrean ez identifikatzea, higiezin edo banketxe bat okupatzea, eraikinak eskalatzea, manifestazio edo protesta batean polizia

iraintzea, kaleko salmenta ibiltaria edo kalean edari alkoholodunak kontsumitzea. Paradoxikoki, azken hori izan da azken hilabeteetako polizia-karga bortitzak justifikatzeko erabili den arrazoia, agerian utziz poliziari ekintzarik sinesgaitzenak ere balio diola bere autoritatea indartzeko eta herritarrek makurrarazteko. Esan gabe doa aipatutako gainerako ekintza zigorgarriak soil-soilik langile klasearen gaitasunen aurka zuzenduta daudela, agerian utziz ez dela herritar guztientzako lege soil bat, baizik eta, poliziaren indarkeriaren diziplina-eginkizuna betetzeaz gain, proletalgora menderatzeko helburu politikoa ere betetzen duela.

Ildo beretik garatzen dira zigor larriak eta oso larriak. Lehenengoei 601 eta 30.000 euro arteko isunak jartzen dizkiete, eta bigarreniei 30.001 eta 600.000 euro artekoak.

Zigor larrien artean daude etxebetxe bat eragozteak, manifestazio bat eskatzen denean ez amaitzea, polizia grabatzea, edo Kongresuaren, Senatua- ren edo parlamentu autonomiko baten egoitzaren aurrean manifestazioa egitea segurtasuna hautsiz. Baita drogak leku publikoetan kontsumitzea, zein bide publikoan edo adingabeak dauden tokietan sexu-zerbitzuak eskatzea edo onartzea ere.

Zigor oso larriak dira, aldiz, zerbitzu publikoen azpiegiturretan biltzea edo manifestatzea, nahiz, uneko autoritateak agindutako debekuaren aurka, ikuskizunak edo jolas-jarduerak egitea.

ONDORIOA. ESKUBIDEEN GALERA

Zigortzen diren kasu zehatzetatik harago, Mozal Legearen emaitzarik egiazkoena da poliziak kaleak okupatzea eta herritarren gaineko kontrol soziala areagotzea. Horrekin batera, emaitzaren parte da, batetik, poliziaren zigorgabetasuna eta, bestetik, gizarte-ezintasuna poliziaren errepresioaren aurrean. Horrek guztiak autoritarismoa eta menderakuntza indartzera darama. Baina ez hiritargoaren, talde sozial abstraktu gisa, gaineko menderakuntza; hiritargo horren barruan dagoen bultzada baten gainekoa baizik, gizarte berri batarako bultzada: proletalgora iraultzailea.

Arbitrariotasunak eskubidea etetea dakar berekin eta, hainbeste arbitrariotasun eta eskubide murrizketaren artean, ustez guztiei eragiten diena, gailentzen den benetako helburua politika egiteko eskubidearen zentsura da, mundua aldatzeko eskubidearen zentsura. Baina hori ezin da argi eta garbi azaldu, ez bada eskubideen murrizketa kolektibitatearen borondatea gauzatzeko bitarteko gisa ikusten den koiunturaren bitartez. Bestela esanda, politikarako eskubidea, guk iraultzaren behar gisa itzuliko genukeena, modu batean soilik urra daiteke: eskubide horren ukapenak politika ezarritako mugetatik harago bultzatuko ez duen modu batean. Eskubide sozialak ukatzea da helburu hori lortzeko modurik eraginkorrena, eta horren eraginkortasunaren froga da, hain zuzen, «denok» abstraktu baten izenean eta mesedetan egitea hori. /

Argitaraturik
2021EKO URTARRILEAN
EUSKAL HERRIAN

Koordinazioa, Erredakzioa eta Diseinua
GEDAR LANGILE KAZETA

Web
GEDAR.EUS

Sare sozialak
TWITTER **@ARTEKA_GEDAR**
INSTAGRAM **@ARTEKA_GEDAR**
FACEBOOK **@ARTEKAGEDAR**

Harremanetan jartzeko
HARREMANAK@GEDAR.EUS

Harpidetza egiteko
GEDAR.EUS/HARPIDETZA

Lege gordailua
SS-01360-2019

Lizentzia

arteka

